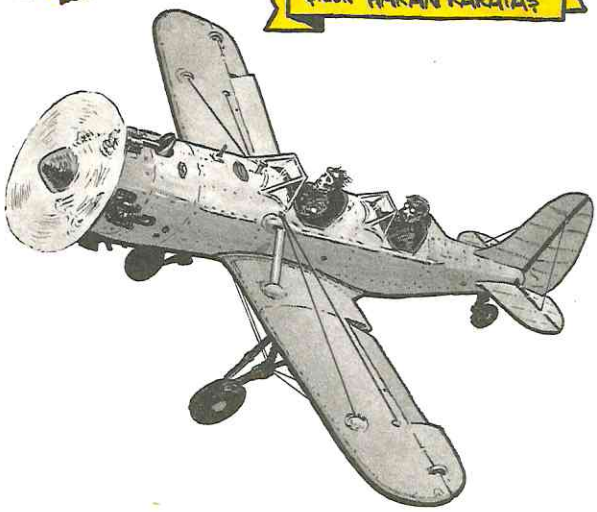
MURAT MENTEŞ'ten

DERDE DEVA RANDEVU

№ 1

ÇİZEN HAKAN KARATAŞ

FÂRÂBÎ
AHLAK, İNANCIN DEĞİL
BİLGİNİN KONUSUDUR
- 14 -

SHAKESPEARE
BEN MUTLU OLMAMAKTAN
FAZLASIYLA MEMNUNUM!
- 28 -

AYAKÜSTÜ
DOSTOYEVSKİ
- 36 -

HACI BEKTAŞ-I VELİ
EGO, ZALİM BİR HÜKÜMDARDIR
- 46 -

NIETZSCHE
BAĞNAZLIĞIN SEBEBİ NEŞESİZLİKTİR
- 54 -

TENHA ADADAKİ MÜNZEVİ
HÜSEYİN RAHMİ
- 64 -

AGATHA CHRISTIE
HERKES POTANSİYEL KATİLDİR
- 70 -

GÖRKEMLİ GARİBAN
NEŞET ERTAŞ
- 78 -

DİLİ, DİŞLERİNDEN DE SİVRİ BİR KURT
VONNEGUT
- 86 -

TARİFSİZ KEDERLER
ORHAN VELİ
- 98 -

BUKOWSKI
ASIL TEHLİKE AKLINI KAÇIRMAK
- 104 -

TAKDİM

PAPAĞANIN TEHDİDİ

Derman arardım derdime
Derdim bana derman imiş
[NİYÂZÎ-İ MISRÎ, 1618-1693]

Ölüler geri dönebilir, dönmeyebilir de. Fakat sesleri canlı gelir.
[HAROLD BLOOM, *Etkilenme Endişesi*]

Zaman, varlığın paketlenmesi değil, ebediyet ile alışverişidir.
[EMMANUEL LEVINAS, 1906-1995, *Ölüm ve Zaman*]

Evde iki papağanım var: **Django** ve **Mango**. Onlara ilk "Çalış" kelimesini ezberlettim. Sabahtan akşama kadar "Çalış!" diye düet yapıyorlar. Ben de çalışıyorum. Okuyor ve yazıyorum yani. Papağanların motive ettiği bir yazardan ne beklersiniz? Fakat iş göründüğü gibi değil. Televizyondan duyduklarıyla kelime hazinelerini genişlettiler. "Çalış! Seni Allah'ın belası!" "Çalış! Lanet olası!" "Çalış! Yoksa beynini dağıtırım!" nevi hakaret ve tehditlerle konsantre olmamı sağlıyorlar. Tabiatın bir mucizesi.

***

Derde Deva Randevu'yu roman olarak tasarlamıştım ilkin: Zamanda yolculuk eden yaşlıca, yalnız, çaçaron **Hafife Alma** adlı bir kadın, ansiklopediden rastgele isimler seçiyordu. **Hüseyin Rahmi Gürpınar**'a gidip "Benim damat da hayırsızın teki çıktı Hüseyin Bey!" diye yakınıyor mesela. Fakat teselli de veriyor: "*Gulyabani*'ye dil uzatanlar halt etmiş. Hiiiç tasalanmayın. Romanı yüzbinler ayıla bayıla okuyacak. Filminde de en meşhur artistler oynayacak..." Yalnız yaşamaktan bunalan Hafife Alma, çene çalmak için tarihî şahsiyetlere musallat olacaktı. Böylece hem dertlerine deva arayacak hem de ziyaret ettiği kişileri kendine mahsus yöntemlerle teselli edecekti. Bugünden tarihe, tarihten bugüne laf taşıyan, ıvır zıvır nakleden başkarakter, işleri karıştıracaktı. Dünyanın çivisini kanırtan, vidaları gevşek bir kadının şamatalı sergüzeşti. Hafife Hanım, harcıalem sorunlarına umulmadık düzeyde çözümler bulurken; filozofların, şairlerin, romancıların buhranlarını şippadak giderecekti!..

Yapamadım. Yazamadım yani. Yazarlar böyledir. Yazmakta zorlanırlar. Neden papağanların tehdide varan teşvikine gereksinim duyduğumu anlayın işte. Roman, müteveffa yazarlarla sohbetlere dönüştü. **Fârâbî**'yle, **Hacı Bektaş-ı Veli**'yle, **Bukowski**'yle... diyalog kuruyorum. Kuruyor ve kurguluyorum. İyi ama neden ben? Ne hakla? Bu muteber müelliflerle muhataplık mertebesine layık mıyım? Hem sonra, muhayyel buluşmalarda onların eserlerinden alınan sözleri bizzat seçtiğime göre, bu bir diyalog mudur? Nihayetinde kendi görüşlerimle örtüşen, bana makbul, hiç değilse makul görünen ifadeleri yansıtmıyor muyum? Dolayısıyla, bu kitap diyalog görünümlü 'dolaylı monologlar' toplamı mı?

***

Aceleye mahal yok. Tekerleği, icat eden adamın elinden kapıp uçağa takamayız. Elinizdeki kitabın değeri, sizi, daha büyük faydalar temin etmek üzere kimi yazarların eserlerini okumaya azmettirmesiyle belirecektir.

Kitap okumanın bir nevi randevu olduğu, bu randevunun hemen her zaman bir dertleşme ve / yahut deva arayışı anlamına geldiği kabulüyle hareket ediyorum. Gene de okurun önünde iki yol bulunduğunu söyleyebiliriz: 1] Kendi kanaatlerini pekiştirecek türde eserler okumak. Yani volta atmak veya yerinde saymak. 2] Başka başka düşüncelere açılmak suretiyle, kendini yenilemeye yönelmek; farklı ve mümkünse daha iyi birine dönüşme umuduyla ilerlemek. İşin aslı, okumak fikirlerimizi riske atmaktır.

Alarm! Maazallah, bizi muhitimizdeki kimselerle sıkı dost kılan kırılgan görüşlerimiz darmadağın olabilir. Kişilik kazanayım derken, yapayalnız kalabiliriz. Maksadımız üzüm yemek iken, bağcının ikram ettiği pekmez bizi hayrete yükseltir. [Aydınlanmanın doğası bu: Müjdeleri yıkan bir sürpriz.]

Tüm bunların berisinde, neyi dert edeceğimiz konusunda bir bilince ermeye çabalamak lüzumlu sanırım. Yani belki ister istemez, dertsiz başınıza dert açıyorum? Bu da var.

***

Kitapta, elimden geldiğince, yazarların telakkilerini anlamayı ve aktarmayı gözettim. Beri tarafta, mesela **Dostoyevski**'nin romanlarından aldığım sözler, sahiden onun kişisel düşünceleri sayılabilir mi? Bu gibi hususlarda hassas ve dengeli bir tutumu korumaya çalıştım.

Kendi yorumumu kenarda tutmayı ve yalın sualler yönelten biri konumunda kalmayı seçtim. Zira *Derde Deva Randevu*'nun amaçları bunu gerektiriyordu:

Yazarları ve eserlerini genel hatlarıyla tanıtmak; tecrübeli okura hatırlatmalarda bulunmak; yolun başındaki okurlara kılavuzluk etmek...

***

Yazarları, kitap üreten uzmanlar, edebiyat teknisyenleri olarak görmüyorum. Kendini aşmaya çalışan kişidir yazar. [Okur da hakeza.] Ve onun kişiliği, olanca netliğiyle eserinde görünür. Tuhaf bir şey mi söyledim? Pekala... Neden "**Tanpınar** okuyorum" deriz mesela? Çünkü biliriz ki insan esasen manevi / mücerret bir varlıktır. Ve **Tanpınar**'ı cüssesinden, sesinden, kokusundan tanıyamayız. Yazar, eseridir. Dolayısıyla, kanaatimce "Kitap en iyi arkadaştır" sözü, derinlerde bir yerde "Yazar en iyi arkadaştır" manası kazanır.

***

Evet, yazarları arkadaşım sayarım. Onlarla münasebetimi profesyonelce düzenleyemem. Çağdaşım yazarlarla da dostluğumuza güç katan asıl unsur, onların eserlerinden bana ulaşanlardır zannımca. Peki ya diğerleri? Yani bu dünyadan göçmüş yazarlar? Ya en iyi arkadaşımız, biz onunla tanışmadan ölüp gittiyse?.. **Cemal Süreya**'yla teatide bulunmak, **Orhan Kemal**'le hasbıhal etmek, **Oğuz Atay**'la dertleşmek iyi olurdu sanki?

***

Demek istediğim, derdin devası belki de aynı derdi üstlenmiş bir kişiyle buluşmakla belirir? Ben de bu umutlu ihtimalin tesiriyle, merhum yazarların nabzını tuttum... Kendimce, payıma düşen mirasın bana gösterdiği canlılığı paylaşıma açıyorum. Böylece uygarlığımızı kurtarıveriyorum işte. Şakaydı. Bana öyle geliyor ki, biriyle hiç mi hiç şakalaşamıyorsanız, ona tam manasıyla saygı da duyamazsınız. "Çağdışı ciddiyet"ten yakamızı sıyıralım da... Size 'kişisel' bir kazanç / fayda sunabilmek için 'ekibi' toplamaya çalışıyorum. Ola ki siz de **Kurt Vonnegut**'la, **Hacı Bektaş-ı Veli**'yle, **Nietzsche**'yle muhabbeti koyultur, arkadaşlığınızı ilerletirsiniz?

***

Elinizdeki kitabın içeriğini ben tasarladım. Fakat bu tasarım'ın hayat bulmasında başrol çizer dostum **Hakan Karataş**'a ait. Hakan, bazı buluşmaları tümüyle çizgi–öyküye dönüştürerek kişileri, mekanları, olayları görünür kıldı. Ve bunu hayranlık uyandırıcı bir ustalıkla yaptı. Bazen de mana yüklü illüstrasyonlarla metinleri taçlandırdı. Onun sanatsal emeği, kitaba göz kamaştırıcı pırıltılar getirdi.

Fârâbi, Shakespeare, Dostoyevski, Hacı Bektaş-ı Veli, Nietzsche, Hüseyin Rahmi, Agatha Christie, Neşet Ertaş, Kurt Vonnegut, Orhan Veli ve **Bukowski**... İlk bakışta, bu kişiler arasında, onların aynı kitapta yer almasını anlamsız kılacak büyük farklar olduğu düşünülebilir. Nitekim modern zihin, benzerliklerden ziyade farklılıkları görmeye koşullanmıştır.

Lewis Carroll bir dergide şöyle yazmış: "Kuzgun ile yazı masası arasında ne gibi bir irtibat olabilir?"

Okurlardan biri mektupla şu cevabı yollamış: "**Edgar Allan Poe** her ikisi üzerinde de çalışmıştır."

Elinizdeki kitap -öncelikle- bağ kurma ve bütünleşme eğilimi taşıyan kişilere hitap ediyor.

***

Edgar Poe ile temas kurayım derken, onun hikayelerinde kabristana dalıp ölüleri rehin alan tabiplerle aynı karakola çekilmek istemem doğrusu. Falanjist filan değilseniz, *Derde Deva Randevu*'yu dostluk başlatan ikram gibi kabul ediniz.

***

Kitabı hazırlamak tahminimden uzun sürdü. Bu arada papağanlar dilimizi iyice söktüler. Annemin dinlediği sesli-kitaplardan **Shakespeare, Hüseyin Rahmi, Agatha Christie** gibi yazarların eserleri hakkında bilgi edindiler. **Neşet Ertaş** türküleri ve **Orhan Veli** şiirlerine aşinalık kesbettiler. Onlara *Derde Deva Randevu*'dan bölümler okudum. "Hiç fena değil!" dediler. Hakan'ın çizgilerini gördüklerinde ise yelkenleri suya indirdiler ve hatta tezahürata başladılar: "Harika! Süper! Muhteşem!"

"Neden seni olduğundan yakışıklı, kendisini çirkin çiziyor?!" diye çemkirdi **Django**.

"Söylediğine göre, çizerliğin raconu böyleymiş" dedim.

***

Sahte umutsuzluğun karanlığını veya suni umudun pusunu dağıtacak bir ışık arıyorsanız... Kitabımızın bu arayışta size bir müddet refakat edeceğini umuyorum. Sonunda, o ışık altında birbirimizi daha net görebiliriz. Dilerim, yalnızlık, iki numara büyük bir pelerin gibi ayağımıza takılmasın.

Murat Menteş, *Ocak 2019, Kadıköy*

TAKDİM -II

İNCE, SADE, DOĞAL...

Bir güz gecesi, kutlama yapıyoruz. Murat Menteş geldi. Heyecanla bir şeyler anlattı. Ne dediğini anlamıyordum. Çakırkeyiftim. Etraf kalabalık ve gürültülüydü. "Olur dostum" dedim. İş işten geçmişti. Uzaktan tanıdığım bir yazarla çalışıyorum şimdi. Hem de ne çalışmak! Yapışık ikizler gibi olduk. O harıl harıl yazıyor, ben de mecburen vızır vızır çiziyorum.

Bu kitaptaki öyküleri ve vinyetleri çizerken birkaç şeye dikkat ettim:

1] Çizgilerin kusursuz olmamasına. Ancak o zaman mükemmel olabilirlerdi çünkü.

2] Felsefi, edebî metinleri baskı altına almamak üzere inceliğe ve sadeliğe yöneldim.

3] Hiçbir figürü "poz verir gibi" göstermemeye özendim. Doğal hareketleri, duruşları, ifadeleri yakalamaya, yansıtmaya çalıştım.

4] Mümkün olduğunca, bahsi geçen yazarların fotoğraflarına bakıp video kayıtlarını izleyerek, ifade ve tavırlarda gerçeğe uygunluğu sağlamaya gayret ettim.

***

Kitabı okudum. Konuşma balonlarını zaten elle yazdığım için, "hem okudum, hemi yazdım" yani.

Diyebilirim ki, faydalı bir eser. Devamını da yazıp, çizmeye niyetliyiz. Böyle bir işe emek verdiğim için memnunum. Son tahlilde, gerçek bu. Umarım, *Derde Deva Randevu*'daki işaretler kendi yolunuzu bulmanıza yardımcı olur.

Teşekkür ederim.

Hakan Karataş, *Ocak 2019, Beylerbeyi*

FÂRÂBÎ

AHLAK, İNANCIN DEĞİL BİLGİNİN KONUSUDUR

Fârâbî [870-950]... İslam dünyasına felsefeyi teklif eden bilgin...
Onun ortaya koyduğu meseleler ve çözümler bugün hâlâ güncel.
Neden peki? İnsanlık gerçekte ilerlemiyor mu? Niçin hem erdemli hem de mutlu olamıyoruz hâlâ?
Hayat, çok hızlı akmak suretiyle, düşünceyi solda sıfır mı bırakıyor?
Fârâbî'ye [yani onun eserlerine] müracaat ettim. "İkinci Öğretmen"in [Aristoteles, Ortaçağda "İlk Öğretmen" diye anılırdı]
asırlar evvel söylediklerine kulak verdim...

Cidden, insan olabilmek için şehirde mi yaşamalıyız?
Evet. Ahlaki ve entelektüel yeterliğe ancak şehirde ulaşılabilir. Bize benzemeyen ve bu itibarla onlardan istifade edebileceğimiz kişilerle birarada yaşamalıyız.

Günümüzde şehirler doğanın tahrip edilmesiyle kuruluyor. Sizin sözünü ettiğiniz şehirde ise elektrik bile yok?
Şehir, insanın duyuları ve arzularından doğan fiilleri aklıyla dengelediği... Ve tüm ömrünü anlamsal sağlamalar yaparak geçirebileceği... Bu süreçte de başkalarıyla ve giderek 'öteki' saydığı kimselerle karşılıklı müspet bir etkileşim içinde olabileceği, vahşetten arındırılmış yurttur.

Ayrıca?
Düşünce için lüzumlu dinginliğin, söz için lüzumlu barışçıllığın ve eylem için lüzumlu uzlaşmanın tesis edildiği yerdir.

Uyuşturucu kaçakçılarının, teröristlerin, seri katillerin cirit attığı şehirler?
Şehirde, kötü kimselerin işbirliği yapması ve kötülükleri çeşitlendirip çoğaltmaları mümkündür. Bu meyanda, şehir hayatının ilkeleri, başkalarına fayda sunmak, yardım etmek olmalıdır. İlkesel olarak ötekinin mutluluğunu temine gayret edilen yer, medinetü'l fazıla'dır.

Yani?
Erdemli şehir.

ŞEHRİN UZUVLARI

Mutluluk ile erdem arasında kopmaz bir bağ var? Doğru anlamış mıyım?
Tebrik ederim, evet, doğru anlamışsınız. Mutluluğu aramak, insanın 'doğal' eğilimidir. Hayvanlardan farklı olarak, insanın mutluluğu, arzuların tatmininden fazlasını gerektirir. Bu nedenle, mutluluğa giden yolda erdemlerin sağladığı ve müspet hislerimizi perçinleyen meşruiyete gerek duyarız. Toplumsal ve giderek küresel düzeyde insani bir seviye tutturmamız, bu yolla mümkündür.

Erdemler şehri, nasıl bir şey?
Tüm organların manalı bir canlılığa hizmet ettiği sağlıklı bir beden düşünün.

Organların her biri, diğerinden 'farklıdır'?
Kesinlikle evet. Bununla birlikte, şehrin organları yapısal ve işlevsel bakımdan tabii değil, iradidir.

Erdemler şehrinde hayat aklın kılavuzluğunda akıyor. "Erdemli topluma öncülük eden kişiler de entelektüel bakımdan üstün olmalı" diyorsunuz...
Ayrıca para gibi, insanı dünyevi amaçlara ileten vasıtalar da onların nazarında değersiz olmalıdır.

Şehrin öncülerinde bulunması gereken birçok vasıf sıralıyorsunuz: "Adil, sabırlı, zeki, bilgilenmeyi seven..." Tüm bu niteliklerin birarada olabilmesi için...
Şehre öncülük edecek kişiler filozof olmalıdır.

Öncüler filozof değilse?
O zaman diğer niteliklerin manası kalmaz. Şehir hayatı değerli yönünü yitirir. İnsanlar orada belalara ve nihayet mahva sürüklenirler.

CAHİLLER MUTLU OLAMAZ

Bir de bahsettiğiniz "cahil şehir" var.
Cahil şehir, halkı mutluluğu bilmeyen, aklının ucundan dahi geçirmeyen şehirdir. Onlara mutluluktan bahsedilse bile, anlamaz ve inanmazlar.

Ne yaparlar peki?
Onlar beden sağlığı, zenginlik, seks, insanın arzuları peşinde koşma serbestliği, saygı ve itibar görme gibi şeyleri gaye edinirler. Bunların her birini mutluluk sanırlar.

Bir insan sağlıklı, zengin, serbest, saygın ve muteber olduğunda, üstüne bir de seks yaptığında mutsuz mu olur cidden?
Tüm bunların teminine erdemlerin eşlik etmesi elzemdir. Cahiller bunu hesaba katmazlar. Cinsel tatmin, beden sağlığı veya para kazanmak mesele değil. Tüm bunları doğru düşünce ve doğru davranışla; ölçü ve dengeyle elde etmelisin. Irza tecavüz, çalıntı böbrekle sağlığına kavuşmak veya meslektaşlarını iflasa sürükleyerek zengin olmak seni mutlu kılmaz, suçlu kılar.

Şimdi anladım. Sanırım.
Bir kimseye hak ettiğinden azını vermek, o kişinin aleyhinedir. Fazlasını vermek ise şehir ahalisinin

aleyhinedir. Yine bir kişi aleyhine olan şey, esasen tüm şehrin aleyhinedir.

Peki, cahil biri mutlu olamaz mı?
Hayır.

Fakat... ne bileyim, kimseyi zarara uğratmadan para kazanıyorsa mesela?..
Yâ Hu, cahiller, paranın peşine, sırf onu elde etmek için düşerler. Para vasıtasıyla, paradan daha değerli bir şeye ulaşmanın yolunu bilmezler.

Şeref kazanmayı da küçümsüyorsunuz?
Evet. Kişisel veya grupsal olarak ün ve itibar kazanmayı önceleyenler, ne erdemli ne de mutlu olabilirler. Kendi kavmini, ırkını, sembollerini yücelten ve bu yolda birbirini destekleyen, onaylayan kimselerin hayatı, aklın ve vicdanın tasdik edeceği bir niteliğe kavuşamaz.

FİLOZOFLARIN DÜŞMANLARI

Cahil toplulukların yöneticileri nasıl kimselerdir?
Onlar da cahildir.

A-ha?
Onların önceliği, kişisel çıkardır. Bu amaç doğrultusunda hareket ederler.

Sizin mutluluk tarifiniz şehir hayatıyla, yani bu dünyayla ilgili. Bir şehirde insanlar öte dünya mutluluğuna ermeye yönelik bir hayat düzeni kursa?..
Bir kitle, Aziz ve Yüce Allah'ın rızasını ve mükafatlarını kazanmayı gaye edindiğinde, kimilerinin ilahî yüceliği temsil etmesi gerekecektir. Böyle bir topluluğun öncüleri, ilahî kudret adına konuşur ve buyruklar verirler. Nihayetinde her iş yanlış ve yararsız birtakım semboller

ve hayallerle çerçevelenir. Mutluluğu ömrün ötesine ertelemek, erdemsizliktir.

Anlamadım, neden?
Çünkü bu tutumda, dolaysız bir şekilde, başkalarını mutluluktan men etme vardır. Özü itibariyle kötücül bir stratejidir.

Bugün bizler erdem ile mutluluğun birarada olması gerektiğini biliyoruz. Gene de mutsuzuz. Nerede hata yapıyoruz?
Cahillerle aynı hedeflere koşuyorsunuz. Tutum ve davranışlarınızı, cahilane pratiklikteki kolaycılıktan kurtaramıyorsunuz. Filozof mertebesine ulaşmayı hedeflemiyorsunuz. İtibarı [şerefi, şöhreti, parayı], onurdan üstün tutan anlayışsızlık ve yüzeyselliğe ayak uyduruyorsunuz. Bildiklerinizi bir yaşam projesini gerçekleştirmede kullanmalısınız. Aksi takdirde bilgi, hayalî bir niteliğe bürünür... Hayallerinizi gerçekleştirdiğinizi zannediyorsunuz fakat yaptığınız şey arzu ve heveslerinize kavuşmaktan ibaret.

Dolayısıyla?
Gerçekleşen arzular yok olur. Bu nedenle, yazık ki tüm ilişkilerinizde daima ıstırap açığa çıkıyor. Sonsuz ıstırap.

Biz bilgi çağında yaşıyoruz. Yani bu, cehaletin tam tersi değil mi? Siz tam olarak kimlere cahil diyorsunuz?
Hakikati akıl yoluyla varılan keşifler ve ilkelerle değil de sembollerle, muhayyilenin ürünü mesellerle çevreleyen kimselere. Onlar, zamanla, hakikatin net olarak anlaşılamayacağı hükmüne varırlar. Bu sebeple de filozoflara düşman kesilirler.

MUTLAK GAYE: MUTLULUK

Cahillerin bir hayat görüşü var mı?
Bir bakıma evet, var. Cahil kimse tabiata bakınca zıtlıkları görür. Her varlığın diğerine düşman olduğunu ve aralarında bir ölüm kalım mücadelesinin sürüp gittiğini... Dolayısıyla düşmanlığı bir veri sayar. Ötekini yok etmeyi veya köleleştirmeyi 'tabii' görür. Tabii olanın, kültürel yani insani olanla çelişebileceğini düşünmez. Düşmansız, zafersiz ve eşitliğe dayalı bir hayat düşünemez.

Dolayısıyla, daima zorbalığa geçit verir, öyle mi?
Bravo. O, elindeki nimeti kimseyle paylaşmaz. Başkasının elindeki nimeti ise zorla kapmaya bakar. Ona itiraz eden herkesi ezip sindirir. Bunları da övgüye şayan şeyler, mutluluğun ta kendisi zanneder.

O zaman... cahillerden müteşekkil bir kitlede hep olumsuz duygular öne çıkar?
Elbette. Bir cahile göre her insanın diğer herkesten temelde nefret etmesi tabii ve hatta zorunludur. Başkalarıyla ancak emirler doğrultusunda veya ihtiyaçtan ötürü bağ kurar. Bu tür insanları birbirine en çok 'dış tehlikeler' yaklaştırır. Tüm bunlar 'vahşi hayvani' diyebileceğimiz bir görüşün ve tutumun tezahürleridir.

Öyleyse, cahil kimsenin başlıca eğilimi...
Başkalarını dize getirmek, onlara boyun eğdirmek, köleleştirdiği kimseler arasında bir hiyerarşi kurmaktır.

Cehaletten entelektüelliğe nasıl geçilir?
Hedefe ulaşmak için en faydalı yöntem ve aracı bulduğunda, entelektüel bakımdan irtifa kazanırsın.

Hedef ne peki?
Mutluluk. O, mutlak gayedir. İnsan faaliyetlerinin nihai meyvesidir.

DÖRT ANA ERDEM

Mutluluğun başlangıcında ne var?
İnsanın, maddi ihtiyaçları kendi varlığına dayanak kılmaktan uzaklaşması.

Öyleyse, insanlardan da mı uzaklaşmalı? İnziva, uzlet, itikaf?
Hayır. İnsanın hakiki yurdu, yuvası başka insanlardır. Yani ben, kendim olabilmek için başkalarının varlığına, katkısına gerek duyarım.

Kim ki o "başkaları?" Yani efendim, sizden sonraki bin küsur yılda dünya çok değişti. "Güzel insanlar güzel atlara binip gittiler."
Dertli, kederli kimseyi şehir kucaklayıp avutabilir. Şehir, insanın yalnızlığına bir şifa olmalıdır. Aksi takdirde insanı şefkatle sarmayan, onunla sürekli bir pazarlık ve çekişme içinde olan şehirde çoğu kimse terk edilmiş ve tedirgin hisseder.

Ben de onu diyorum efendim. Tenha bir kasabada organik domates ve 'gezen tavukla' haşırneşir olmak daha münasip sanki?
İnsanın, gereğince olgunlaşabilmesi için doğa kifayet etmez. Kültüre ve entelektüel enerjiye ihtiyaç vardır.

Haaa? O takdirde kişisel kütüphanem benim için bir nevi şehir, kitapları yazanlar da o şehrin erdemli insanları sayılabilir?
Kütüphaneniz size çok şey katabilir. Gene de sevgiyle kaynaştığınız, adaletle yaşadığınız, yan yana dürüstçe çalıştığınız kanlı canlı insanlar olmalıdır. Öğrenim ve terbiye [kültür]; kötü fiilleri ortadan kaldırmalıdır. Zira tabii ve iradi kötülükler silinmeden mutluluk elde edilmez. Dört ana erdemi yani bilgelik, adalet, cesaret ve ölçülülüğü kazanmalısınız.

Toplumsal yükselişin alameti nedir?
Ötekinin iyiliğini ve hoşnutluğunu gözetmek suretiyle harekete geçen insanlardan oluşan toplum, üstün toplumdur.

AHLAK: BİR BİLİNÇ MESELESİ

Üstadım, sizin zamanınızda her şey güllük gülistanlıktı da ondan mı böyle net fikirlere varabildiniz?
Benim zamanımda da insanlar inançlara özgü çelişkilerden ötürü birbirlerini yiyorlardı.

Bu durumda filozofun elinden ne gelir ki?
Teorik ilimleri tahsil edip bu bilgiyi başkalarının yararına kullanmak.

Bugünlerde felsefenin "yararsız" olduğu görüşü hakim. Devletimiz de toplumumuz da felsefenin kıyısından geçmiyor. İnsanlar birbirlerine "Felsefe yapma!" diyor.
Gazzâlî [1058-1111] de benim vefatımdan yüz küsur sene sonra felsefeyi küçümseyerek bana itirazlar yöneltti.

Fakat sizin düşüncelerinizden etkilendi de?
Çünkü metafizik varlıkları incelerken de, tabiattaki varlıkları incelerken başvurulan bilimsel metotlar kullanılmalıdır. Beslenme, barınma gibi zaruri ihtiyaçlarını veya bunlara dair kaygılarını gidememiş kimseler, Aristoteles'in sözünü ettiği "iyi yaşam"a yani insan onurunu önceleyen, bilgiyle beslenen ve estetikle taçlanan bir hayata yönelme teklifine müspet karşılık veremezler.

Din ile felsefe bu nedenle mi uyuşamıyor?
Akılla değil de meseller ve sembollerle inşa edilen bir din telakkisi, çatışmacı strateji ve galibiyet arayışıyla örtüşür. Böylece ortaya çıkan ahlaksızlık; bocalamalara, çelişkilere

ve dengesizliğe sebep olur. İnsanın erdemi, düşünme yetisiyle faydalı ve güzel olanı seçebilmesine bağlıdır. Aklî yeti devreye girmeksizin ortaya çıkan davranışlar, yani makul olmayan işler, ahlaki sayılamaz.

Bir dakika, din ile ahlak her zaman içiçe değil mi yani?
Ahlak hissedilen, inanılan değil, bilinen, kavranan bir olgudur. Bilinç meselesidir. Görünüşten, sözden ziyade tutum ve davranışta açığa çıkar.

Giyim tarzı, saç-sakal stili, aksesuarlar, dekor ve ritüellerin işlevi ne peki?
Dindarın dış görünüşü, dünya nimetlerini arzulamadığı izlenimi uyandırır. Bu sayede itibar kazanır ve dünya nimetlerinden yararlandırılır. Görünüşünden hareketle kendini üstün gördüğü gibi, birçokları da ona yüksek bir paye verir. Ondan şüphelenilmez, ona karşı tedbir alınmaz, ondan korkulmaz, onunla mücadeleye girişilmez.

DUYGULARLA HAREKET ETMEK İLKESİZLİKTİR

Bilinç şart mı? Bir kimse, bilgisiz fakat ahlaklı olamaz mı?
Başkalarına zararı dokunmayan hatta yararlı biri olabilir. Saf, temiz, mülayim... olabilir insan. Fakat ahlaki bütünlük, bilinçle mukayyettir. Tekrar ediyorum beyefendi: Ahlak, inancın değil, bilginin konusudur.

Siz bir Müslümansınız. 21. asırda da sizi "İslam filozofu" olarak anıyoruz. Halbuki onuncu, onbirinci asırlarda dinden çıkmakla itham edildiniz. Nedir durum?
Felsefi gerçeklik herkesçe kabul edilebilir olduğu halde, dinde gerçeklikleri ifade eden simgeler ve örnekler ümmetten ümmete, cemaatten cemaate değişir. Ben,

peygamberleri düzenbazlıkla suçlamadım. "Filozof, peygamberden üstündür" de demedim. Kurulu dinleri önemli ve birtakım toplumsal işlevleri yerine getirmeleri açısından yararlı buluyorum. Bununla birlikte, İslamiyet'te de yüceltilen "hikmet arayışı"nın felsefeyle mümkün olduğunu söylüyorum.

İyi de felsefe Antik Yunan'a özgü değil mi?
Rivayete göre felsefe Mezopotamya'da Keldaniler arasında doğmuştur. Sonra, Mısır'da benimsenmiş, oradan Yunanlara intikal etmiştir. Ardından da Süryanilere ve Araplara geçmiştir. Her ne olursa olsun, akıl yoluyla hikmeti aramayı bir milletin folkloru sayarak "Bizimle ilgisi yok" diyemeyiz. Kendi yörenizde veya döneminizde bir şeye yüklediğiniz anlamın evrensel, ilkesel bir açıklama olarak kabul görmesini bekleyemezsiniz. İnancınızı veya kabulünüzü bilgi'nin yerine koyarsanız, onu mutlaklaştırırsanız; barıştan uzaklaşırsınız, ahlaktan nasibiniz kesilir ve zalimleşirsiniz. İnsanlığınızı yitirirsiniz. Kurulu din, bize duygusal yönü ağır basan bir anlam sunar, bilişsel izah vermez. İzahı bizim bulmamız icap eder. Onu da akıldan, mantıktan, bilgiden uzak durarak bulamayız.

"Duygularımızla hareket etmeyelim" mi diyorsunuz?
Evet. Çünkü duygularıyla hareket etmek terbiyesizliktir. Yani kültürsüzlük, ilkesizliktir. Size cazip, teskin edici, kolay veya tatminkar gelen şeyleri; tüm insanlığın uyması gereken bir yaşam formülü sayamazsınız. Kâfirlikle yani "hakikati örtmekle" suçladığınız kişiler karşısında, hakikati asıl örten kimse durumuna düşersiniz. Bu da zillettir, maalesef.

ZALİMLER VE RİYAKARLAR

"Din, evrensel hakikati sunmuyor" demiş olmadınız mı şimdi?
Sevgili kardeşim, önce "doğru"yu "bilmek" gerekir. Doğru bilinirse yanlış da bilinir. Ama evveliyatta yanlışa veya yanılgıya bağlanan kimsenin doğruya ulaşması zorlaşır.

Soruma cevap vermiş olmadınız efendim?
İmdi, eğer bir kimse varlıkların bilgisini aklen kavrıyor ve bu bilgileri kesin delillerle destekliyorsa, felsefenin alanındadır. Fakat varlıkları misaller yoluyla, hayal ederek anlıyorsa ve hayal edilenin tasdiki, inanca dayalı yöntemlerle sağlanıyorsa, işte bu alana din denir. Toplumsal hayaller gerçekleşmez, çünkü insanların hayallerinde ne olduğunu 'bilemeyiz.' Yani sizin hayalinizdeki cennet ile benim hayalimdeki cennet farklı.

Bu durumda?..
Cennete gittiğimizde ikimizden biri çok şaşıracak.

Ya cehennem?
Bağlamı, sanırım farkında olmadan saptırıyorsunuz.

Pardon...
Dindarların temiz ruhlu olanları, tabiata bakar ve tabiatın tabii olmadığı fikrine varırlar. İradi olarak dünyevi ve tabii varlığımızı ortadan kaldırmamız gerektiğini düşünürler. Böylelikle, öte dünyadaki mükemmel hayata hazır hale geleceğimiz kanaatindedirler. Bu görüşler, cahilcedir.

Temiz ruhlu olmayan dindarlar da mı var?
Yok mu? İster dindar olsun, ister dinsiz, kötüler; iyiliğin, savaşarak ve hileyle elde edileceğini düşünür. Onlara göre, güçlüler açıktan savaşır. Güçsüzler ise aldatma, hile, ikiyüzlülük ve kandırmacaya başvurur. Kötüler, bu iki gruptan başka bir insan tasavvur edemez.

BİN YILLIK HÜZÜN

Tek çare felsefeyle bağ kurmak, ha?
Felsefe ve ahlaktan kopuk şehirlerde halk olgunlaşmaktan uzak ve varlıklarını sürdürme telaşında, muhtaç bir halde kalır. Bu kimseler 'kişilik kazanmak suretiyle gelişme, yükselme' çabasının berisinde bir yaşam sürerler. Siz, düşünmenin eşlik etmediği bu yaşamı kutsar ve bu insanlara üstünlük atfederseniz, onların sorumsuzluğunu ve şiddetini meşrulaştırmış olmaz mısınız?

Oluruz galiba?..
Velhasıl mutluluğun mahiyetini anlamazsanız, onu idealleştirmezseniz, ister arzularınız ister kabulleriniz doğrultusunda hareket edin, hayatınıza çirkinlik egemen olur. Meymenetsizlik ve saldırganlığın ele verdiği sahte bir olgunlukla iktifa edersiniz.

Anladım sanırım.
Biliyor musunuz, kendi çağımda, anlaşılmayı beklememem gerektiğini fark etmiştim. Benim devrimde de düşünen kişiler keşif ve izahlarının reddedilmesinden ötürü yalnızlığa ve hüzne mahkum idi. Bin küsur sene sonra vaziyetin değişmemesine bir nebze şaşırdım.

BEN DE SİZİN BİN KÜSUR SENE EVVEL BÖYLESİNE GELİŞKİN DÜŞÜNCELER ORTAYA KOYMANIZDAN ETKİLENDİM SAYIN FÂRÂBÎ. UFUK AÇICI SÖZLERİNİZ İÇİN TEŞEKKÜR EDİYORUM. VE... SERSEMLİĞİMİ YÜZÜME VURMADIĞINIZ İÇİN EHEH...
ESTAĞFURULLAH, BEN TEŞEKKÜR EDERİM. BİN SENE SONRA BENİ HATIRLAYIP, BURALARA, BURASI HER NERESİYSE, GELDİĞİNİZ İÇİN.

WILLIAM SHAKESPEARE

BEN MUTLU OLMAMAKTAN FAZLASIYLA MEMNUNUM!

Aşk olsun talihime, şükür olsun bahtıma
Şairler piri Şekspir çıkıverdi karşıma!
"Bu fırsat ganimettir" diyerek sual ettim
Müthiş cevaplar verdi... Helal olsun üstada!

Kimsiniz beyefendi, neden dediniz bunu?
Adın ne kıymeti var? Gülün adı değişse
Koku yaymaz mı gene, tam aynı güzellikte?

Fırfırlı gömleğiniz, bu saç, sakal, bu eda...
Aksanınız, İngiliz... Aha! Siz Şekspir'siniz?!
Üstüne bastın ahbap, ta kendisi şüphesiz.
Cehennem paydos etmiş, tüm şeytanlar burada!

O nasıl söz efendim, aman, estağfurullah
Çıtkırıldım olmayın aziz kardeşim... Hah hah!
Gerçekler hep acıdır; acılar ise gerçek.
Biz erkekler daima gevezeyizdir, hatta
Durduk yere yeminler antlar içebiliriz
Hislerimiz gizlidir, şamatamız aşikar;
Misal, âşıkken bile pek samimi değiliz
Düelloda, savaşta ve mezardaki kadar.

Hazır yeri gelmişken, neyin nesidir şu aşk?
Aşk ile akıl bence birbirine çok uzak...
Ne kadar seviyorsa, kadın, o kadar korkar.
Ya hiç sevmez ve korkmaz yahut hududu aşar.
Nasıl desem birader, genellikle insanlar
Anlamadan sever ve bilmeden hınçlanırlar.

İyi, güzel de üstat, 'sahih' aşktan ne haber?
İster büyük isterse küçük olsun bir kimse
Aşkın asıl sözünü dilsiz sükunet söyler.

"Sus pus olursak eğer mutluluğu buluruz."
Doğru mu anlıyorum, bu mudur yorumunuz?
Aşk başka şey mutluluk ise külliyen başka.
Ayağa kalkıyoruz; meserret nimetleri,
Huzur, barış uğruna... Fakat işte o zaman
"Asi" yaftası yiyor, derhal kovuluyoruz.

Bir tavsiyeniz var mı, yazar veya şaire?
Mükemmellik yolunda, acı çek, hiç çekinme.
Sonsuz yaşayacaksın kaleminin gücüyle,
Gireceksin her ağza, her soluğa, her dile.

Siz ki en çok okunan, sevilen yazarsınız
Mutlu, mesut musunuz, söyleyin, nedir durum?
Ben mutlu olmamaktan fazlasıyla memnunum!
Hekim değilim, lakin benim reçetem şudur:
Öfkeyle kalkanlar HOP, GÜM! zararla oturur.
Unutun, bağışlayın, barışın ve uzlaşın.
Azgın bir at'tır öfke, hemencecik yorulur
Yavan düşünceler boş umutları yoğurur.
Ölüyüm ben, azizim, vız gelir tırıs gider
Toprağa girenlerde, dünyevi korku yoktur.

Şiir erbabı Şekspir müsterih olun lütfen
Fevkalade zarafet kattınız şu hayata
Fakat kim dayanmış ki zamanın kırbacına?
İftira ve gazaba, onur suikastına?
Hiçe sayılır emek, çöpü boylar şaheser
İnanç mıntıkasında zehirli yeller eser
Hak yerde sürünürken, riyakarlık dört döner
Yüreğim dayanmıyor bu hazin manzaraya
Tüm eski dostlarımın, zulme kul olmasına.

Zalime ram olanla, dost kalınabilir mi?
Onların aptallığı, ağlatır melekleri.
Çoğu kimse kıytırık bir yetki kazandı mı

Bilmediği işlere sağır burnunu sokar
Kırıtır katır gibi, kasılır, kapris yapar
Ve Tanrı onu artık görmüyor gibi yaşar.

Nedir bunun sebebi, siz çözebildiniz mi?
Cehalet muhtemelen, o en kesif bataklık.
İnce gülüşlerde, bak, hunhar hançerler gizli.
Suça soyunan zeka, sahte pırıltı yayar.
Cürmü gömseler yerin ta yedi kat dibine
Bir gün çıkar halbuki pat diye gün yüzüne.

İnşallah... Biter bir gün bu fiyasko, keşmekeş
Kötü günler hep geçer, emin ol, Murat Menteş
Cehennemden cennete taşınan ateş söner,
İndirme kasketini gözlerinin üstüne
İki kere ikinin, söyle, dört olduğunu,
Seslendirilmez ise hakikatin soluğu
Kalbe dolar ve kırıp tuzla buz eder onu.

Özgürlük, Sayın Şekspir, tam olarak nerede?
Elbette mazlumların yumruğunun içinde!

Eyvallah, Şekspir Abi... Aşk bahsine dönsek mi?
Ne yazık ki rast gitmez âşıkların işleri
Gerçek hayat bir yana, hikayelerde bile.

Aşkın şartı kahır mı, bu ne saçma şey böyle?
Aslında kendimizde, derdimizin devası,
Gökte aradığımız, burnumuzun dibinde.
Bize hem el hem elma vermiştir Ulu Tanrı,
Ahmaklar beceremez, uzanıp koparmayı.

Ahmağın hası olsak, allame-i cihan da,
Güzellik neden bizi büyüler şu cihanda?
Söylüyorsun ya işte kendin, kendi ağzınla
"Büyülüyor güzellik" çünkü büyü aslında.

Hayallere boğulur, habire çırpınırız
Aşk'ın fokurdadığı o cadı kazanında,
Paso ağlamasın da, ne yapsın çocukcağız
Kalbimizin peşinden yuvarlanmak yazgımız.

Güzellikte yok mudur, hayırhah bir yön?
Erdemli değil ise kolpa, geçici ve bön
Erdemliyse muhterem ve saygındır güzellik.

Size müşkül bir soru: Mutlu aşk var mı, yok mu?
Saadetli vuslata bir mania yok bence
Gönülden seviyorsa, Allah'ın iki kulu.
Aşk, aşk olmaktan çıkar, biri zoru görünce
Döneklik yapar ise. Bozulur aşk oyunu.

Aşk çiçeği parayla sulanmalı mı peki?
Düşen bir centilmeni, unutur sevgilisi,
Para bulan züğürdü, öper muhalifleri.

Zenginlik mi evladır, fukaralık mı şeyhim?
Kesenle bir nefsin de kabarır taşar mirim
Halbuki fukaralık seni sana bırakır.

Zenginliği bir illet gibi anıyorsunuz?
Akıllıyı deviren, mahveden hastalıklar
Budala takımına düpedüz yaramıştır.

Elliiki yaşında göçtünüz bu âlemden
Gençlik, yaşlılık, ölüm... ne buyrulur bunlara?
O mesrur gençlik er geç dönüşür yaşlılığa
Eser kalmaz libido, pırıltı ve sevgiden
Paran beş para etmez ve haybeye yaşarsın
İnsan evladı gibi ölüp gömülmek varken.
Hayat, renkli bir perde, ecelin kapısında,
Sinyal verir bizlere, geçerken her bir mevta.

Kimden uzak durmalı, kimle olmalı yakın?
Toksözlüden çekinme, ikiyüzlüden sakın.

Nasıl ayırt edilir küfürbaz ile dobra?
Kötü söz sahibine kötülük bulaştırır.
Dürüstlük, muhatabın gönlünü kamaştırır.

Onyedinci asırda, namuslu kişi olmak
Onbinde bir olmaktı, şimdiki oran nasıl?

Milyonda bir'den biraz daha az maalesef
Ne diyorsun be adam?!.. İnsanlık olmuş telef!
Hâlâ mı namussuzlar yürütüyor gemiyi?
Yerin altı üstünden hâlâ daha mı iyi?
Tercihe şayan olan, gene mi ehvenişer?
Beşer şaşar, tamam da, bunca dibe mi düşer?!

Bu işte bir tuhaflık olduğu ayan beyan
Devir değişse bile bitmiyor fitne fücur?
En korkunç günahları işlettirirken şeytan
Onu evvela süsler, sevap diye yutturur!
Ne kıyak laftı ama! Dâhi miyim neyim be!

Öylesiniz muhakkak, herkes aynı fikirde...
Ahlak talkını veren de yutuyor salkımı
Kervan ters dönmüş Yâ Rab, sen esirge aklımı!
Kimisi suç nehrinde kulaç atar ustaca
Tekniğine, tarzına hayran bırakır halkı.
Acizse bir halk eğer kendini tanımaktan
Yurt murt değil kabristan olur cânım ülkesi
Gafillerden başkası gülümsemez orada
Figanlar işitilmez kavursa da semayı
Pısırık, çirkin, kalleş, hoyrat, unutkan güruh
Ne can taşır aslında ne de pirüpak bir ruh
Günlük tayınıdır dert, küçümsenmek rutini
Selâlar okunurken durup sormaz "Ölen kim?"
İyilerse tabuta önden girer nitekim.

Bu felaket tablosu kızdırmıyor mu sizi?
Mühim sualinize gayet müteşekkirim...
Hiddetle köpürürsen yerinde duramazsın
Seni senden alıkor didiş meşguliyeti
Ya yurdunu terk eder ya da hapsi boylarsın
Sebatla direnmektir yiğitliğin gereği.

Ayakta nasıl kalır, bu şartlarda bir kişi?
Yapmaya devam et en iyi bildiğin işi.
Uçan böcek sürüsü karartamaz güneşi.

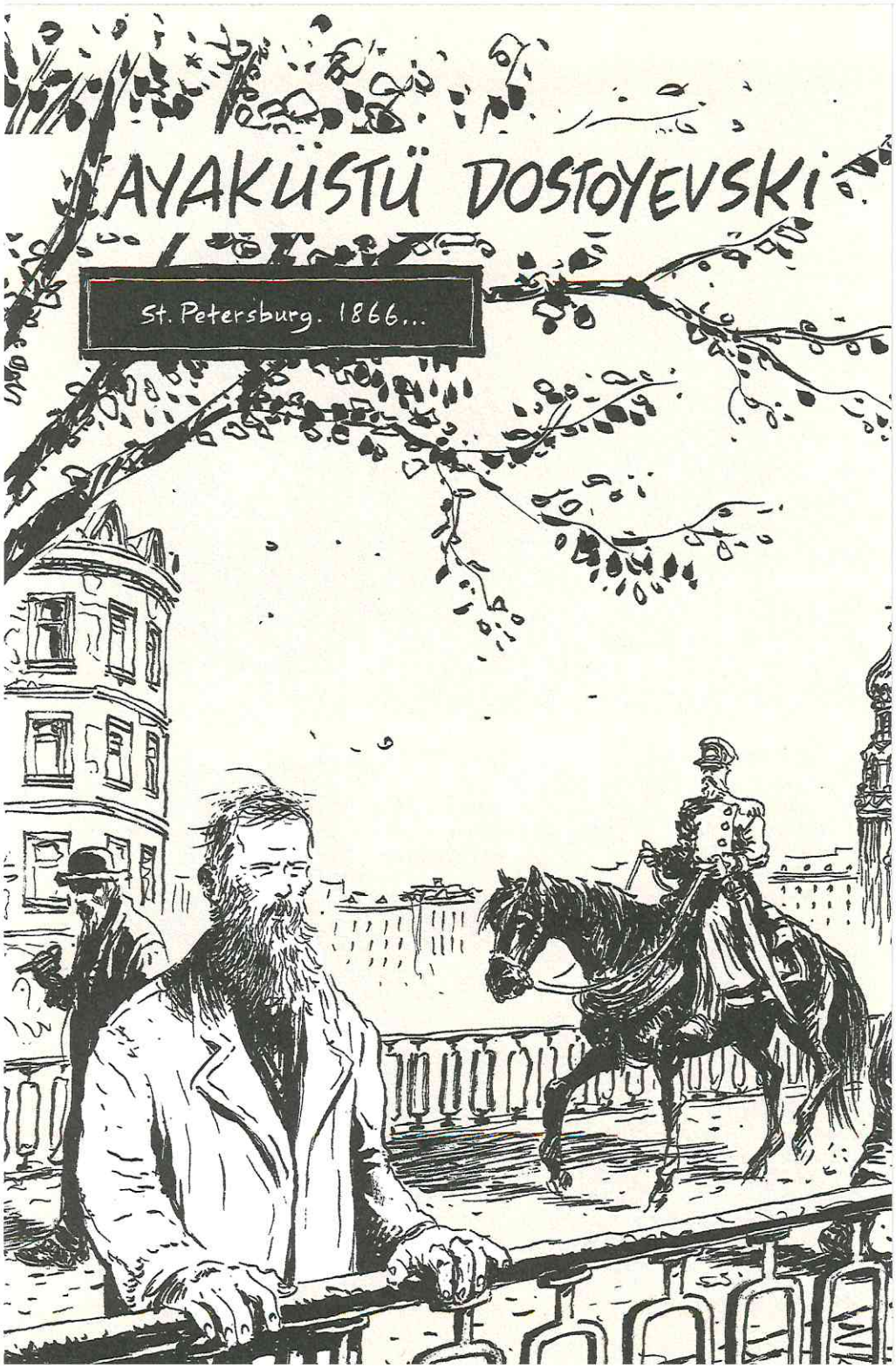
Hünerliler perişan, dâhiler darmadağın?
Mülk ve şöhrete boş ver, sana kalır varlığın
Kendi elinle çiz ki, sürsün bahtiyarlığın.

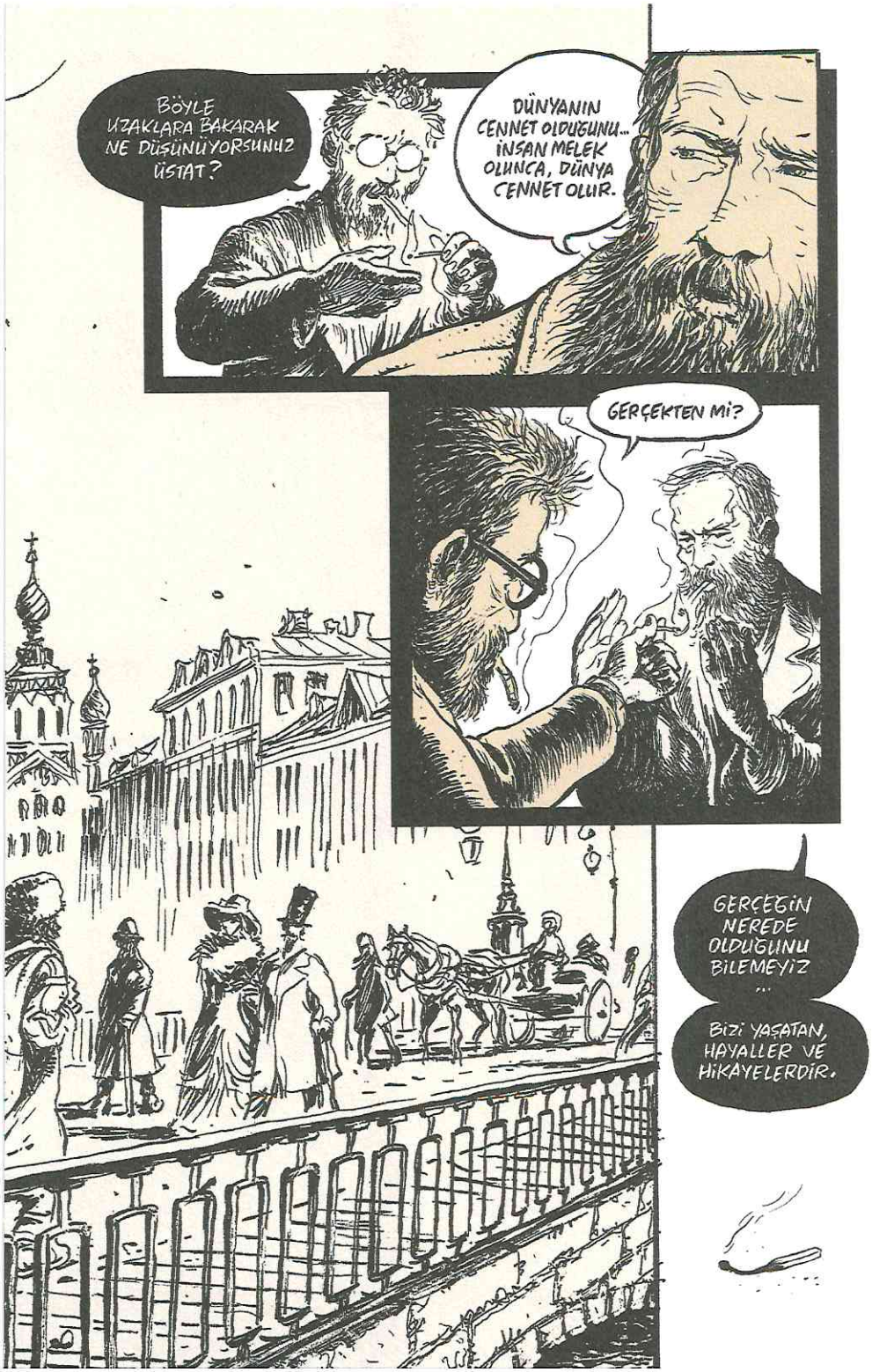

VAKİT TAMAM
MENTEŞİM,
EYVALLAH,
GİTTİM BİLE!

22 Aralık 1849... Semyanov Meydanı, St. Petersburg...
DURUUUN!

NİŞAN AAAAL!
YÜCE VE MERHAMETLİ EFENDİMİZ ÇAR NİKOLA, İNFAZ HÜKMÜNÜ KALDIRDI!
MAHKUMLAR, SİBİRYA'YA SÜRÜLECEK!
Kimin kalbi varsa, o acı çekecektir.
Vay canına!

FAYAKÜSTÜ DOSTOYEVSKI
St. Petersburg. 1866...

BÖYLE UZAKLARA BAKARAK NE DÜŞÜNÜYORSUNUZ ÜSTAT?
DÜNYANIN CENNET OLDUĞUNU... İNSAN MELEK OLUNCA, DÜNYA CENNET OLUR.
GERÇEKTEN Mİ?
GERÇEĞİN NEREDE OLDUĞUNU BİLEMEYİZ ...
BİZİ YAŞATAN, HAYALLER VE HİKAYELERDİR.

BALZAC'IN EUGENE GRANDET ROMANINI RUSÇA'YA ÇEVİRMİŞTİNİZ.. SİZİN ROMANLARINIZDA DA AŞK HEP KARŞILIKSIZ, İMKANSIZ VEYA MEŞAKKATLİ...
ÖYLE.. ISTIRAP ÇEKMEDEN KENDİNİ TANIYAMAZSIN.
AŞK YALNIZCA ISTIRAPTAN MI İBARET?
TAK! TAK TAK TAK TAK!
AŞKIN BAŞLICA İŞARETİ ŞEFKATTİR. TÜM BENLİĞİNLE VE SONSUZA DEK SEVMELİSİN.
GEÇİCİ SEVGİ, ADİ BİR ŞEYDİR.
BEN DE SİZİN KADAR GÜNAH-KARIM.

BU MASADA KAYBETSEM DE KENDİMİ KAZANÇLI SAYACAĞIM!
HIH!.. KUMARDAN DAHA APTALCA BİR ŞEY YOKTUR.
O HALDE SİZİN GİBİ ÜSTÜN ZEKALI BİRİ NEDEN BURADA?..
ZEKİCE DAVRANMAK İÇİN, ZEKADAN FAZLASINA İHTİYAÇ VAR ÇÜNKÜ.

TEBRİKLER, FİYODOR MİHAİLOVİÇ! BU DEFA BAŞARDINIZ!
BAŞARI, AHMAKLIKLA ÇELİŞMEZ..
ESTAĞFURULLAH..
AYRICA...
ZEKİ İNSANLAR GENELLİKLE BİR BALTAYA SAP OLAMAZ..

Saatler sonra...
ZENGİNLER RUHSAL HASTALIKLARA, FAKİRLER SUÇA MEYYALDİR...
ÇARE?
HAYATINA ANLAM KAZANDIRMAYA BAK...
ÇÜNKÜ?
HAYATIN ANLAMI HAYATTAN DEĞERLİDİR.
FAKİRLERİN SUÇA MEYLETMESİ..
HİÇBİR GÜNAH, AYIP VE SUÇ ASLINDA TÜMÜYLE BİR TEK KİŞİYE AİT DEĞİLDİR..
ÇOK İLGİNÇ...
BİR İNSANI KÖTÜLEMEK KOLAY, ANLAMAK ZORDUR..

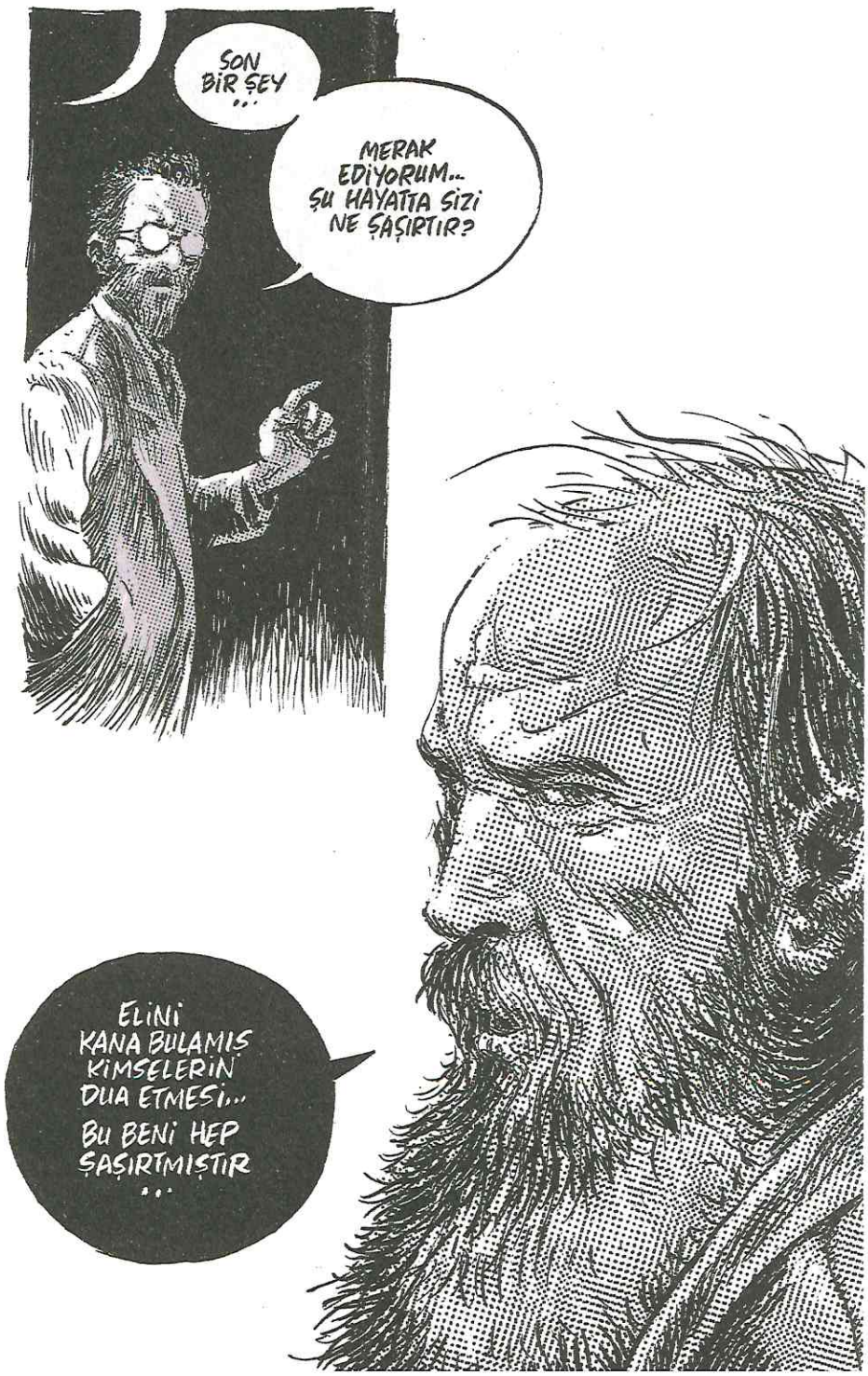

GENE DE... BİR AT YERİNE YÜZ TAVŞANA ARABAYI ÇEKTİREMEZSİN.

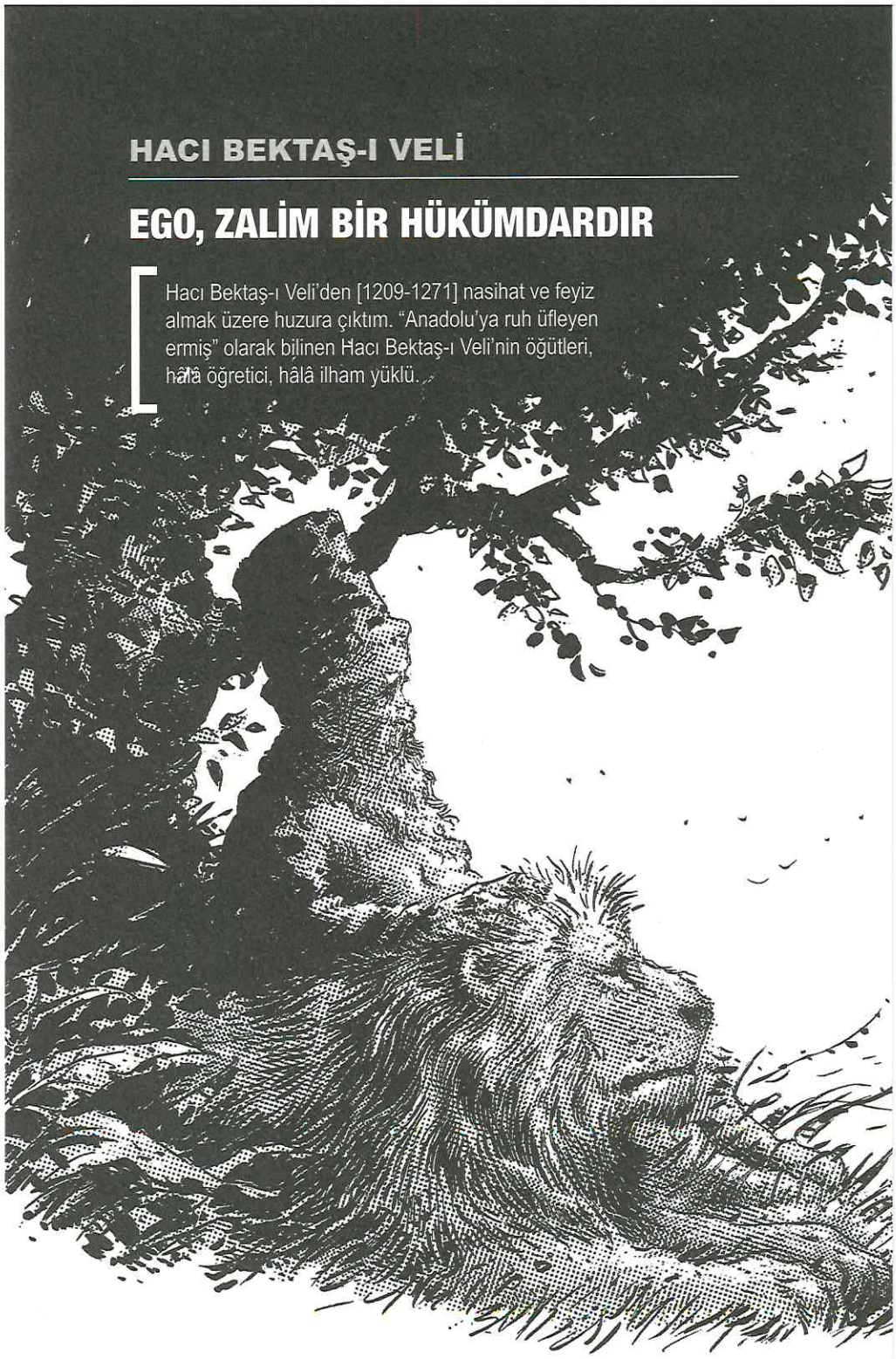

BABANIZ KATI YÜREKLİ BİRİYDİ. YİRMİYEDİ YAŞINDAYKEN İDAMDAN SON ANDA KURTULUP DÖRT SENE MAHKUM EDİLDİNİZ..
NE DEMEK İSTEDİĞİNİZİ ANLADIM..
ÇOCUKLARIN ACI ÇEKMESİ.. İNSANLIĞIN EN BÜYÜK MESELESİ BUDUR KANIMCA.

HALKIN ÖZGÜRLÜĞÜ İÇİN MÜCADELE ETTİNİZ.. DERGİLER ÇIKARDINIZ..
HALK ÖZGÜRLÜĞÜ DAİMA YADIRGAMIŞTIR..

EMİN MİSİNİZ?
SIRADAN İNSANLAR EMİR VE YASAKLARA KARŞI GELEMEZ..

SİZİ TANIMAK BÜYÜK ONUR, EFENDİM.
SİZ NEYLE İŞTİGAL EDİYORSUNUZ..
BANA, ALEKSEY İVANOVİÇ DİYEBİLİRSİNİZ. SADECE, OKURLARINIZDAN BİRİYİM.
BAY..
MEMNUN OLDUM.

SON BİR ŞEY...
MERAK EDİYORUM... ŞU HAYATTA SİZİ NE ŞAŞIRTIR?
ELİNİ KANA BULAMIŞ KİMSELERİN DUA ETMESİ... BU BENİ HEP ŞAŞIRTMIŞTIR...

HACI BEKTAŞ-I VELİ

EGO, ZALİM BİR HÜKÜMDARDIR

Hacı Bektaş-ı Veli'den [1209-1271] nasihat ve feyiz almak üzere huzura çıktım. "Anadolu'ya ruh üfleyen ermiş" olarak bilinen Hacı Bektaş-ı Veli'nin öğütleri, hâlâ öğretici, hâlâ ilham yüklü.

Kimseyi dışlamıyor, herkese kucak açıyorsunuz. İstisna var mı?
Çalışmadan geçinenler bizden değildir. En büyük keramet çalışmaktır.

Pir'im, her şey ticarileşti. Sizin ekonomi anlayışınız nedir?
Kimsenin ekmeğini yeme, kendi ekmeğini kimseden esirgeme.

SORUN ŞU Kİ...

İletişim çağında binbir çeşit insanla aynı ortamı paylaşıyoruz. Kimlerle haşırneşir olalım?
Dili, dini, rengi ne olursa olsun, iyiler iyidir... Benim Kâbe'm insandır.

Yani "Kulu kınama" diyorsunuz?
Elbette. Cennete ulaşmak istersen, herkesle dost ol ve kimseye kin tutma.

Pratikte ne yapmalıyız?
Nezaket hırkasını asla çıkarmayınız.

Nezaket, kesin çözüm mü?
Değil... Sorun şu ki, insan suretindeki herkes insan değildir. Nezaketle, esasında kendinizdeki iyiliği muhafaza edersiniz...

FEYİZ VERİLMEZ, ALINIR

Nasıl mutlu olacağız peki?
Cehaletten uzaklaşarak.

Dedikodu ve teşhir aldı yürüdü. Sosyal medyada özel hayatlar halka arzediliyor. N'apmak lazım?
Her derdi söyleyemezsin, her inciyi delemezsin.

Tasavvuf bazen bir hobi, bazen de bir moda artık. Sizin için anlamı neydi tasavvufun?
Tasavvuf, zihnini boşaltmak, iki elindekileri bırakmaktır. Kuyuya düşerken ne yapılırsa, onu yapmaktır.

Peki bu devirde bize kim feyiz verecek?
Feyiz verilen değil, alınan bir şeydir. Feyiz; sabır ve gayret gösteren, temiz kalpli ve zeki kişilere nasip olur.

Yaradan ile nasıl bağ kurulmalı?
Kimseyi Allah'a gammazlamaya kalkma.

Bu kadar mı?
Allah sevgisi, dilini tutmakta kendini gösterir.

Konuşmayı çok riskli buluyorsunuz?
Evet...
Beyan [konuşma, ifşa] *atı fazla süratli koşar*
Korkarım yuları elimden kaçar.

"Kapitalizm egoyu kışkırtır" derler. Siz ne dersiniz?
Ego, zalim bir hükümdardır.

SAHTE ŞAHSİYET

Narsisizm salgını var. Herkes kendini markalaştırma peşinde. Ahali 'selfie' çekiyor sürekli?..
Kibir, sevgiye engeldir. Gönle girmenin, gönül almanın başlıca şartı tevazudur.

Kibrin en büyük sakıncası?
Kibir ve gösterişçilik; göstermelik bir varoluşun, kişilikte sahteliğin kanıtıdır.

Onay beklentisi?
İnsanlardan övgü talep etmek adiliktir.

Başkaları hakkında bilir bilmez, ileri geri konuşanlara ne demeli?
Mertlik, insanların günahlarını, ayıplarını görmemektir.

İnsanlarla ilişkilerimizi nasıl düzenlemeliyiz?
Eğer bir insan, hem çalışkan hem akıllı ise takdir et; çalışkan fakat akıllı değilse dikkat et; akıllı fakat tembel ise ikaz et; hem akılsız hem tembel ise terk et.

Kendimle ilgili ne yapmalıyım?
Eline, beline, diline sahip ol.

AŞK, ÖFKEYİ YATIŞTIRIR

Muktedir, muteber kimselere öykünmeli miyiz?
Hararet nardadır, sacda değildir / Keramet baştadır, tacda değildir
Her ne arar isen kendinde ara / Kudüs'te Mekke'de Hac'da değildir.

İnanmak kolay mı? İnancın akılla ve mantıkla bağı nasıl kurulabilir?
Kainatı bir mamul değil, sanat eseri olarak düşünmelisin. Böylece onu yaratanı tanıma yoluna girersin.

Yalnızlık hissinden hangi yolla kurtuluruz?
Her kişiyi, üçyüzaltmış melek korur. Bunca melek arasında kendini yalnız sanıp edepsizlik edersin. Hani meleklere inanıyordun?

Estağfurullah... Beşerî aşk ile ilahî aşk arasında benzerlik var mı?
İki durumda da aşk, kalbin hayat bulmasıdır.

Âşık olduğumuzu nasıl anlarız?
Aşkın başlıca alameti; hırsı ve öfkeyi yatıştırmasıdır.

Günümüzde aşk ilişkilerine güven eşlik etmiyor. Ne yapmalı?
Gerçeğe tâlip isen abesle oyalanma
Bir sevgilin var ise elâleme bakınma.

Hataya düşmeden, pişmanlık duymadan, sıfırdan başlamadan... olgunlaşmak mümkün mü?
Hayır. Bilgelik çarşısının sermayesi iflastır.

NUH'SUZ GEMİ

Cahiller mutlu, gafiller hoşnut, aptallar sevinçli görünüyor. Öyle mi sahi?
Budalalar dünyevi şeyleri zahmetle elde eder, hasetle muhafaza eder ve böylece kendilerini heder ederler.

Akıllılar?.. Yani aklımın başımda olduğunu nereden bilebilirim?
Akıl kalbin ile egondan gelen sinyallerin farkını bilmendir.

Bir münevver kendi kabuğunda yaşasa, suya sabuna dokunmasa?
Fikir üretmeyen bir entelektüel, Nuh'suz gemi gibidir.

O zaman da başı belaya giriyor insanın?
Allah'tan başkasına güvenmek, senin sevme potansiyelini yok eder ve hünerini bozar.

KİMSEDEN BİR ŞEY DİLEMEMEYİ DİLERİM

İşten atılma, dışlanma, yoksul düşme gibi riskler de var?
Yoksul düşmekten korkan kimse, onu insan kılan dengeyi kaybeder.

"İnsan insanın kurdu" mudur? Hepimiz tehlikeli ve tehlikede miyiz?
Dikkatini dünyaya ve beşeri münasebetlere odaklamazsan, kimse seni incitemez.

Hem insanı seveceğiz, hem de kimseye bel bağlamayacağız, öyle mi?
Mülk edinmekten ve dünyevi ilişkilerden sakınırsan, bir harf gibi yalın bir manaya kavuşursun.

Modern filozoflar, sahip olmanın imkansız olduğunu söylüyor. Siz ne diyorsunuz?
Vicdan ile bilincin yan yana yürümesi; insanın hiçbir şeyi kendine ait saymaması, kendine mal etmemesidir.

Yandaşlık, grup çıkarı, belli bir kesimin adamı olma gibi konularda ne söylersiniz?
Üç günlük ömür için fani dünyada
Kula kul olmamak kararımız var.

Başarının kutsandığı bir çağda yaşıyoruz biz. Yani öğretmenin, patronun, liderin... daima birilerinin gözüne girmemiz gerekiyor...
Allah'tan dileğim, O'ndan başkasından bir şeycik dilememe gücüdür.

HADDİNİ AŞAN, ZIDDINA DÜŞER

Herkes hakikati görebilir mi? Yoksa *X Files* dizisinin sloganı gibi "Gerçek orada bir yerde" mi?
Kimi, hakikate dair en ufak bir ipucu bile göremez. Kimi de her şeyi hakikatin delili olarak algılar.

Bir de "dava" uğruna gece gündüz, canla başla çalışan, kanının son damlasına kadar mücadele eden yiğitler var... Onlara ne buyurulur?
Haddini aşan, zıddına düşer.

Doğru yolu bulduğumuzdan emin olmak sakıncalı o halde?
Öyle... Bir an gelir, insan tövbe ettiğine de tövbe eder.

Modern medeniyet, ölümü gözardı etme prensibiyle işliyor. Ölüm düşüncesi hayatın tadını kaçırıyor. Hem hayatı hem ölümü kapsayacak bir yaklaşım mümkün mü?
Azrail geldiğinde bocalayıp bırakacağın bir işle uğraşma.

Ne de olsa dünya malı dünyada kalıyor, ha?
Haliyle... Dünya seni bırakmadan, sen dünyayı bırak.

"Bağzı şeyleri" protesto etmek gerekmez mi?
Ötekinin iyiliği için ayağa kalk, hikmet namına konuş ve hürmetle otur.

PARADOKSAL MÜNASEBETLER

Eski aşklar, biten dostluklar, uğradığımız haksızlıklar sebebiyle yaralıyız Hünkar'ım... Ne yapsak?
Mazinle uğraşarak zaman kaybetme, şimdiyi heba etme.

Sağlığımızı ve formumuzu korumak için diyet yapıyoruz. Fakat olmuyor. Sizin diyet anlayışınız nasıldı?
İştahla yiyip mideni tıka basa doldurma sakın. Aksi takdirde gaflet, şehvet ve karaktersizliğe sürüklenirsin.

Kimlerle arkadaş olmalı?
Paradoksal olarak, münzevilerle münasebet kurmak lazımdır.

Başka?
Bilgelere kulak ver, cahillerle konuşma, dostlarına iltifat et.

Biri vefat etti mi "Hakk'a yürüdü" diyoruz. Ölmeden önce Hakk'a yürümek mümkün mü?
Hayat, ilahi vesilelerle deveran eder. Bunu fark ettiğin vakit, Hakk'a varan istikameti saptarsın. Menzilin koordinatlarını öğrendikten yani Hakk'ı tanıdıktan, hakikati idrak ettikten sonra... Yani mazhar olduktan sonra artık Hak'ta yürürsün ki, bu yürüyüşün sonu yoktur.

PADİŞAHA BİR ŞAMAR

Din görevlilerinin büyük çoğunluğu iktidardan yana. Bu hep böyle miydi?
Herat hükümdarı, Hoca Ahmet Yesevi'ye sormuş: "Bu kürk üstümdeyken namaz kılmam caiz midir?" Hoca gülmüş. Hükümdar "Ne gülüyorsun?" diye sormuş. O da "Senin akılsızlığına gülüyorum. Karnın haram doluyken, halkın vebali boynundayken, bana kürkten bahsediyorsun!" demiş.

Padişahla sizin aranızda geçtiği söylenen bir olay vardı, neydi o?
Padişah tutturdu: "Benden bir şey iste."
Dedim "Sinekleri benden uzak tut."
"Sineklerle baş edemem" dedi.
Ben de "Oohooo..." dedim,
gülüp geçtim.

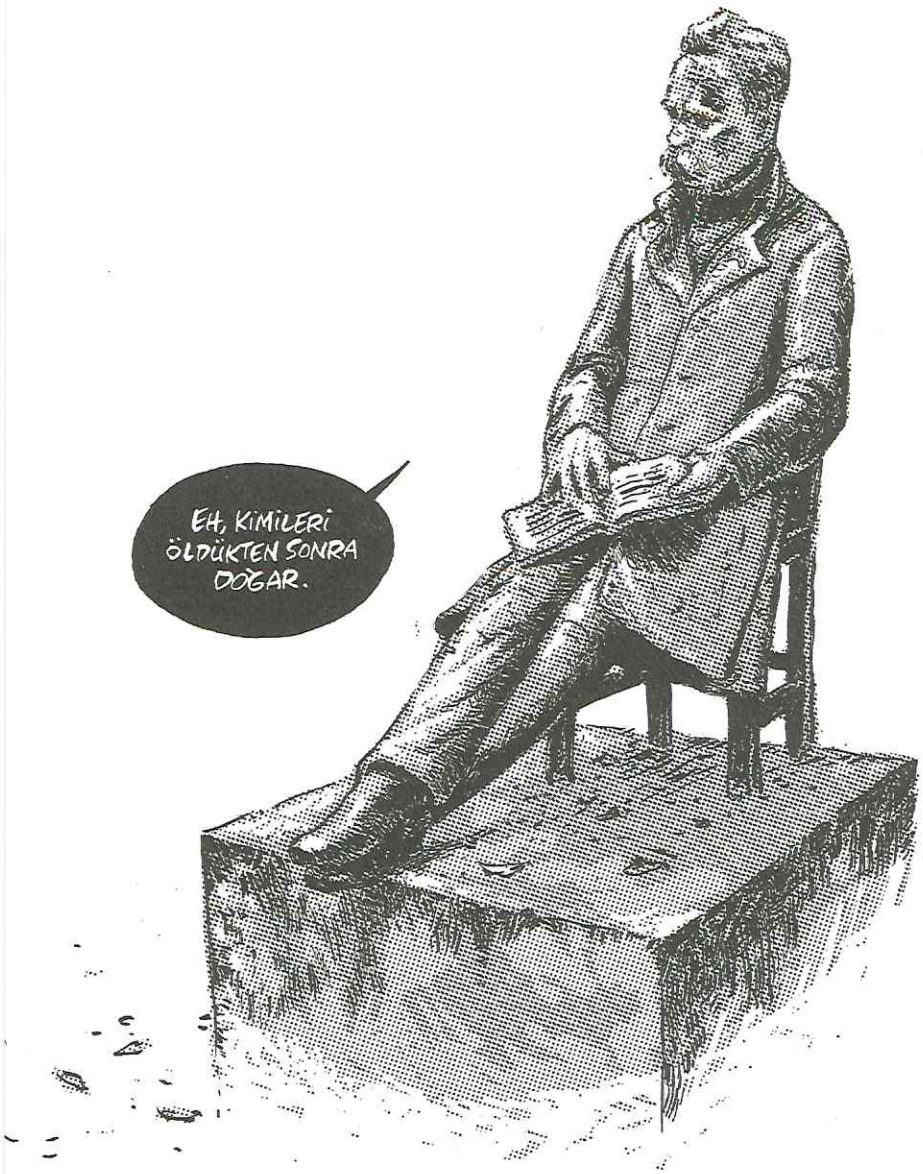

FRIEDRICH NIETZSCHE

BAĞNAZLIĞIN SEBEBİ NEŞESİZLİKTİR

Bilgi ne işe yarar? Düşünmenin icapları nelerdir? Kimi, neyi eleştirmeliyiz? Eğitimin önceliği ne olmalı? Bağnaz kimdir?.. Ve daha bir dizi meseleyi Nietzsche'den [1844-1900] sual ettik.

Tragedyanın Doğuşu, İnsanca Pek İnsanca, Böyle Buyurdu Zerdüşt, Putların Alacakaranlığı...

Birçok kitap yazdınız...

Evet. Düşüncelerimden başka türlü kurtulamazdım.

Yazdıklarınızın bir kısmı, bir kısmıyla çelişiyor. Ahlak, kadın, tarih... gibi birçok konuda, birbirini nakzeden görüşler öne sürdünüz?
Sadece aptallar kendisiyle çelişmez. Ne kadar çelişki, o kadar bilgelik. Hem, çelişki üretmeyi göze almayan kimse, düşünce üretemez.

Çelişki şart, öyle mi?
Şart olan, düşüncelerini değiştirebilmektir. Düşüncelerini değiştirmekten korkma. Fikir değiştirmek, senin karakterini değiştirmez.

İyi de, bir insan kesin doğruya ulaştığını düşünüyorsa?
Mutlak olan her şey patolojiktir.

Davası uğruna can verenler? Onlar ne olacak?
Düşüncelerimiz uğruna canımızı vermemeliyiz. Çünkü hiçbir zaman düşüncelerimizden emin olmamalıyız.

İdeolojisi, davası uğruna savaşmak, onurlu bir tutum değil mi?
Anlamak, öğrenmek, bilmek ve görüşlerini ifade etmek için çabalaman gerekecektir. Bu, haysiyetli bir tavırdır. Fakat onurlu bir hayatın olmadığı yerde ölüm hakimiyet kurar.

Ölümün hakimiyet kurduğu yerde ise...
Evet, onurlu bir hayat sürmek müşküldür.

Düşüncenin doğası gereği gelişmesi, değişmesi, dönüşmesi gerekiyor, doğru anlamış mıyım?
Eh, fena değil. Değişmeyen düşünce, katı bir kabul, tabu haline gelir. Tarihe bak. Tarihi bu derece vahşet yüklü kılan şey, fikir ayrılıkları değil, inanç ayrılıklarıdır.

Peki ya grup çıkarı?
O da var. Zafer ve ganimet getiren savaş, her davayı kutsallaştırır!

Başka?
Bir kimse, güya 'büyük' bir davaya bağlandığında, onun aslında yetersiz, işe yaramaz biri olduğu fark edilmez.

Bu epey tehlikeli bir durum?
Dahası var: Delilik, tek tek insanlarda pek görülmez. Fakat grupların, örgütlerin, cemaatlerin, partilerin, milletlerin temel kanunudur. İşlek zihinli kişiler partici, cemaatçi olmaya uygun değildir.

Ne yapmalıyız?
Benzerlerinize ve kendinize muhalefet edin. Aksi takdirde hayatın tadına varamazsınız. Mutluluğunuz kısa sürede biter. Paçavraya dönüşürsünüz.

"Benzerlerimizi eleştirmek" şart mı?
Sence? Dostlarını eleştirip, düşmanlarına hak vermeden bilgelik kazanamazsın. Fikirlerini değiştirmeyen zihinler ölmeye mahkumdur zaten.

Bu durumda, gençlere ne söylemeliyiz?
Yolları göster, fakat tercihe zorlama. Bu kadar basit.
Bir gence, benzer düşünenlere saygı gösterip, farklı düşünenlere saldırmasını tembihlerseniz, onu ifsat eder, insanlıktan çıkarırsınız. Ha, bir de...

Bir de ne?
Karakterimizi, yaptıklarımızdan ziyade, yapmadıklarımız belirler. Gençler bunu bilse iyi olur.

Bağnazlığın temelinde ne var?
Mutsuzluk. Bağnazlığın ve yıkıcılığın anası neşesizliktir.

Bağnaz olmadığı halde, düşüncelerini değiştiremeyenler yok mu?
Var. Meşgul edilen, hayatın hırgürü içinde debelenip duran kimseler inançlarını ve genel düşüncelerini hemen hemen hiç değiştirmez. Yani düşünemezler.

Dolayısıyla?..
Aylaklığa zaman bulan mutlu kimseler düşünce üretir.

Bir filozof tam olarak ne ister?
İyi bir dansçı olmak ister.

Cidden mi? Yani insanlığı, toplumu irşat etmek, aydınlatmak?...
Yo, filozoflar kurtarıcı değildir. Kurtarıcılara dikkat et, pek de kurtulmuş görünmezler.

Yani?
Seni özgürleşmeye yöneltmeyen kimse, sana hiçbir şey öğretmiyordur.

Filozoflar, hakikatin muhafızları değil mi?
Hiç de bile. Hakikatin korunmaya ihtiyacı yok ki? Hakikat son derece güçlüdür. Onu korumaya değil, anlamaya çalış.

Ya politikacılar?
Politikacı, insanları ikiye ayırır: Maşalar ve düşmanlar.

Biraz katı bir genelleme bu?
Şu kadarını söyleyeyim, cezalandırma eğilimi güçlü olan kimseye asla güvenmeyin.

Özgürleşme yolunda ilerlemek, ancak bilmekle mümkün demek?
Kesinlikle evet. Kendini bilmezler itaatkar olur.

"Üst-insan" diye bir şeyden bahsediyorsunuz. Nedir bu?
Ben, insanın aşılması gerektiğini düşünürüm. Üst-insan, görüş belirtmekten korkmaz. Sürü ahlakına uymaz. Ün peşinde koşmaz. Methedenlerin veya suçlayanların erişemeyeceği bir yalnızlığa sahiptir.

Yalnızlık, trajik değil mi?
Zirveye tırmanan kişi, trajedilere gülümseyebilir.

Bu da biraz küstahça oldu sanki?
Hünerli kimselerin küstahlığı, beceriksizlerin küstahlığından daha çok rahatsız eder. Çünkü insanları asıl rahatsız eden şey, küstahlık değil, hünerdir.

Hüner, neden rahatsız etsin ki?
Dikkat et: İnsan, aşağı gördüğü kimseden değil, eşit ya da yüksek gördüğü kişiden nefret eder.

Üst-insan, şu bildiğimiz 'başarılı' kimse mi?
Hayır. Başarı, müthiş bir yalancıdır.

Üst-insan, başarılı değilse, ne?
Kendini bir sanat eseri olarak var eden kimse. Değeri, biricikliğinden geliyor.

Sanat nedir?
Gerçeğin panzehri.

Peki ya biz, sıradan ölümlüler, biz ne olacağız?
Sıradan insanların bu soruyu soracağını hiç sanmıyorum.

Neden?
Sıradanlar sıradanlıktan hoşnutturlar da ondan.

Üst-insan ile sıradan kimse arasında bir kategori yok mu?
Farklılık, itiraz, espritüellik ve şüphe, bir insanın sağlıklı olduğunu gösterir.

İnsan ne zaman bilgelik yoluna girer?
Kimseden hiçbir şey istememeye, başkalarına hep vermeye alıştığı zaman.

Para, mal mülk edinme konusunda ne düşünüyorsunuz?
Ilımlı, sürdürülebilir fakirlikten yanayım. Ne kadar az şeye sahip olursan, o kadar az tehlikeye maruz kalırsın. İnsan, midesinin boyutlarını bilmelidir.

Düşüncelerden emin olmamak gerektiğini söyleseniz de, genelde kesin konuşuyorsunuz. Nedir bu?
Bu yalnızca üslupla ilgili bir husus. Yaşam, onun sağlamasını yapamayacağımız kadar kısa.

Gene de düşünmenin cesaret gerektirmesi ilginç.
Cesaret yalnızca korkunun değil, ümidin de üstüne gitmektir.

Vay canına?
Bize uymayan düşünceleri, koşulları sertçe eleştiririz. Oysa bizi onaylayan, işimize gelen düşünceleri ve koşulları daha sert eleştirmeliyiz...

Hıristiyanlığa neden bunca itiraz yönelttiniz?
Çünkü Hıristiyanlık yaşam karşıtlığından ibaret.

Dindar bir aileden geliyorsunuz. Babanız, dedeniz rahipti?..
Dolayısıyla, sözüme güvenebilirsiniz: Dindar, yalnızca kendini düşünür.

Gene genellediniz?
Devam edeyim o halde: Dindarlar, her zaman, savaşı gerekli görür. Savaş, birçok kötülüğün yanında, bilgiyle, bilimle kurulan barışçı sistemi çökertir. Seni din bezirganlarına yaklaştıran her adım, başkalarını hor görme veya yok etmeye yöneliktir.

Dindar biri, savaş karşıtı olamaz mı?
Bu bir soru değil. Çünkü tarihte de, bugünde de cevabı göz önünde. Başkalarına karşı, haklı kabul edilen bir nefret ile onlarla gizli bir rekabet, dinde birlikte yürür.

Dindarların günahını alıyorsunuz Sayın Nietzsche?
Günahkarlık, kişinin günah işlediğini varsaymasından

ibarettir. Mutsuzluğu da, mutluluğu da ablukaya alır günah. Zehirlenmekten farksız. Ancak din adamlarının kılavuzluğuyla kurtulabileceğine inanırsın. Onlara boyun eğersin. Senin günahların sayesinde, onlar müreffeh bir hayat sürer.

İyi de, o da bir tercih sonuçta. Hem zevkler ve renkler tartışılmaz.
Aksine, tüm tartışmalar, zevkler ve renklerle irtibatlıdır.

Kamunun uzlaşıp seçtiği, kabul ettiği şeyleri tartışmanın cidden faydası var mı?
İnsanlar, üzerinde uzlaştıkları yalana "gerçek" diyor. Kamusal kabuller, çoğu kimsenin konformist ve tembel olması sebebiyle ortaya çıkar.

Gelenek diye bir şey var?
Gelenek bize yararlı olan şeyleri emrettiğinden dolayı değil, bize emrettiğinden dolayı itaat ettiğimiz bir otoritedir.

Dine karşı olduğunuz gibi, ahlakı da yeriyorsunuz, neden?
Korkunun olduğu yerde ahlak olabilir mi? Herkesi ama herkesi kuşatan bir ahlak? Riyaya, yalana, utanca yol açmayan bir ahlak biliyor musun? Dahası, ahlakçılığın, insanları cezbeden ve coşturan bir yönü vardır. Onu eleştirenleri de felç eder yahut kendi safına çeker.

Gene abarttınız sanki?
Sadece bir hususa dikkatinizi çekeyim: Despotlar ahlakçıdır. Ve ancak, ahlakçı bir atmosferde yaşayabilirler.

Duyan, ahlaksızlığı savunduğunuzu sanacak?
Eleştiriye konu edilmeyen ahlak, ahlaksızlığın ta kendisidir ve bir zorbalık aracıdır.

Öfkeli biri misiniz?
Umarım, değilimdir?

Neden?
Çünkü kimse öfkeli biri kadar çok yalan söyleyemez.

Öfke, daha ziyade, samimiyetin işareti gibi algılanıyor fakat?
Mesele de bu ya.

Sanattan bahsedelim. Sanat eseri, muhatabında hangi etkiyi uyandırmalı?
Şükran duygusu. Sanatın güzelliği de, yüceliği de buna bağlıdır.

Sanatın, tabiatı taklit ettiği doğru mu?
Değil. Sanat, tabiatı taklit etmez. Tabiata metafiziksel bir ilave yapar.

İlginç? Bu neye yarar peki?
Bir sanat eseri, estetik analizden ziyade huşuya yol açmalıdır. Bu, sanatçının yetkinliği kadar, muhatabın teçhizatıyla da ilgili bir durum. Hepimiz, sanatın özünü kavramaya yönelerek kültür ve terbiye ediniriz. Aksi takdirde, modanın uşağı oluruz.

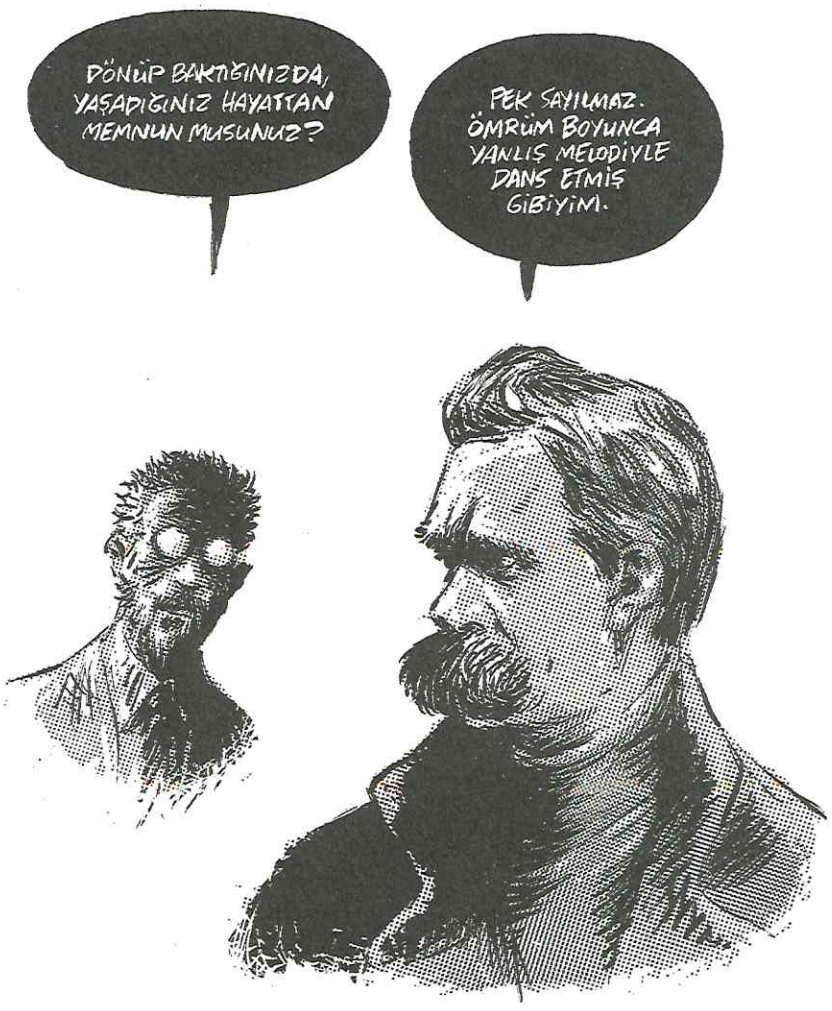
Kime saygı duyarsınız?
Kendine saygı duyabilene.

Kim ki o?
Kendini küçük görebilen kimse. Paradoksal olarak, ancak o kendine saygı duyabilir. Kibir, özsaygının yokluğundan doğar.

Peki ya aşk?
Aşk daima iyinin ve kötünün ötesindedir. Ve bir nebze delilik içerir. Lakin delilik de hiçbir zaman sebepsiz değildir.

Evlilik?
Evliliği mutsuz kılan şey, dostluk ihtiva etmemesidir.

Evcil hayvanınız oldu mu hiç?
Maalesef hayır. Fakat bir köpeğim olsaydı, adını Ego koyardım.

44 ROMAN YAZDINIZ. ESERLERİYLE GEÇİNEN İLK YAZARIMIZSINIZ.
EVET, ÇOK ŞÜKÜR.
POPÜLERDİNİZ. FAKAT ROMANLARINIZDA FELSEFİ GÖRÜŞLER AĞIRLIKTA?
İNSANLARI EĞLENDİRMEK İKTİFA ETMEZ. BATIL İTİKATLARDAN DOĞAN ALDANIŞLARDAN UZAKLAŞMAYA VE HAYSİYETLERİNİ KORUMAYA ÇABIRMAK DA LAZIM.
İŞE YARADI MI PEKİ?
EFENDİM NE GEZER! CEHALETE BAĞLAYAN VE ALÇALMAYA İTEN KABULLER AĞIR BASTI. ÇOĞU KİMSE, ZİHİNSEL BAKIMDAN ZAYIF DÜŞTÜĞÜNÜ FARK EDEMEZ. OKUMAYA. BİLGİLENMEYE DE ÜŞENİR.
NETİCE?
HER AHMAK KENDİNİ ZEKİ ZANNETMEK SURETİYLE MAHVA SÜRÜKLENİR.
KİMLER İYİ ANLAŞIR?
AYNI DERTTEN MUSTARİP OLANLAR.

ROMANLARINIZA BAKILIRSA, KADINLARI PEK İYİ TANIYORSUNUZ.
BİR NEBZE,.. ŞAHSİ KANAATİM ODUR Kİ GÖNÜL İŞLERİNDE VE ENTELEKTÜEL KONULARDA BAŞROL KADINLARA VERİLSE, HEPİMİZ RAHAT EDERİZ.

ŞU HALDE KADINLARIN KİMİLERİNCE KÜÇÜMSENMESİNİN SEBEBİ NE SİZCE?.
GAYET BASİT. KADINLAR DİN, İFFET, NAMUS GİBİ GEREKÇELERLE BASKI ALTINDA TUTULUYOR. SONRA DA TOPLUM, BU MİNVALDE ŞEKİLLENDİRDİĞİ KADINI BEĞENMİYOR. HAKSIZLIĞIN DİKÂLÂSI!

STRATEJİK VİCDANSIZLIK DİYEBİLİR MİYİZ?
GAYET MÜNASİP! İNSANLAR, VİCDANI KENDİLERİNDE DEĞİL, BAŞKALARINDA ARARLAR.

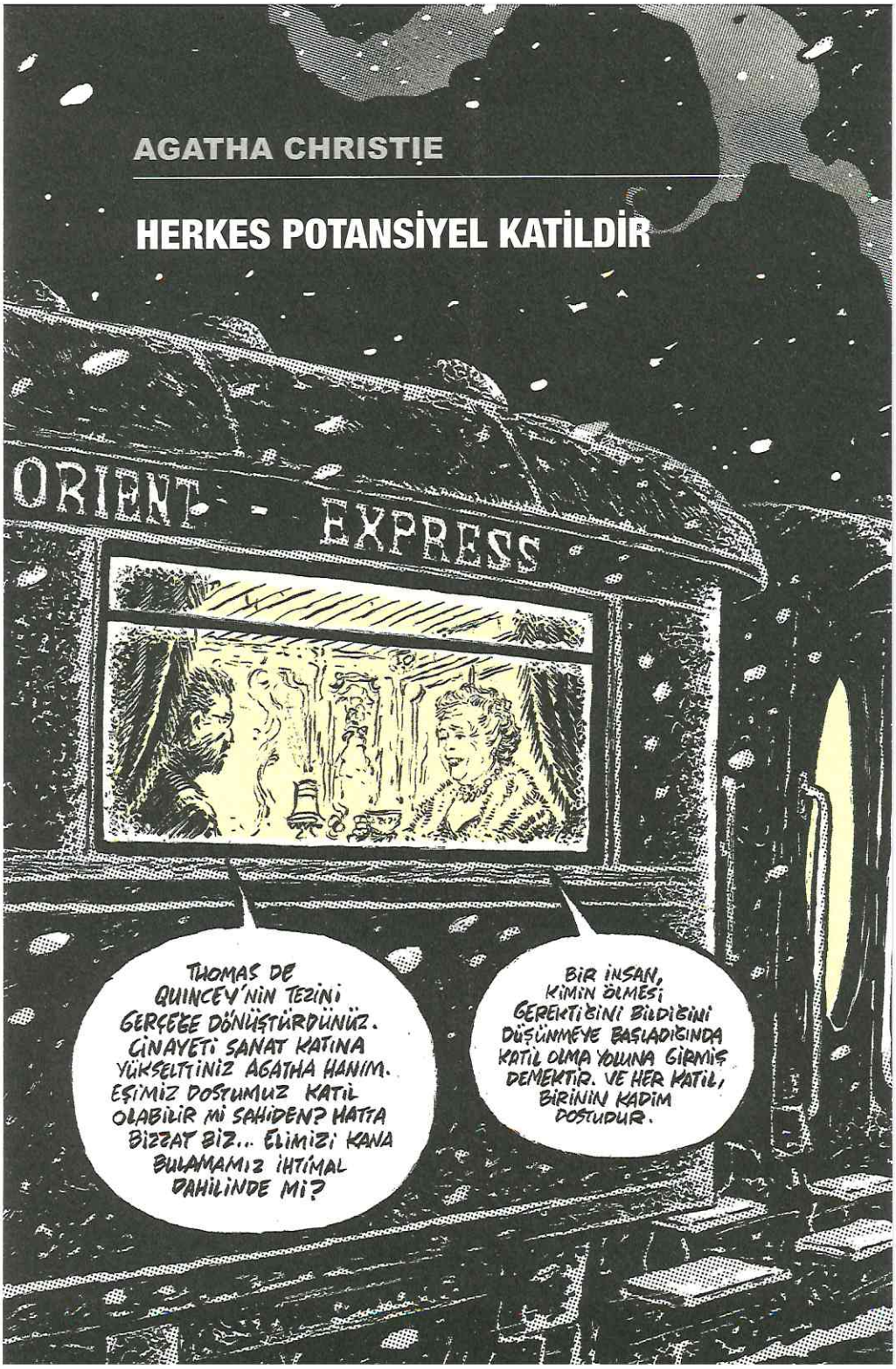

DİNİ TELAKKİLER AHLAKİ SAĞLAMLIK GETİRMİYOR MU PEKİ?
DİN İLE AHLAK AYRILMIŞTIR MİRİM...
NİCE DİNDAR AHLAKSIZLAR VARDIR VE AHLAKLI DİNSİZLER. BU HAKİKATİ GÖRMEK LAZIM.
KALDI Kİ, İTİRAFI ZOR OLAN GERÇEKLERİN SAKLANMASI DAHA ZORDUR.

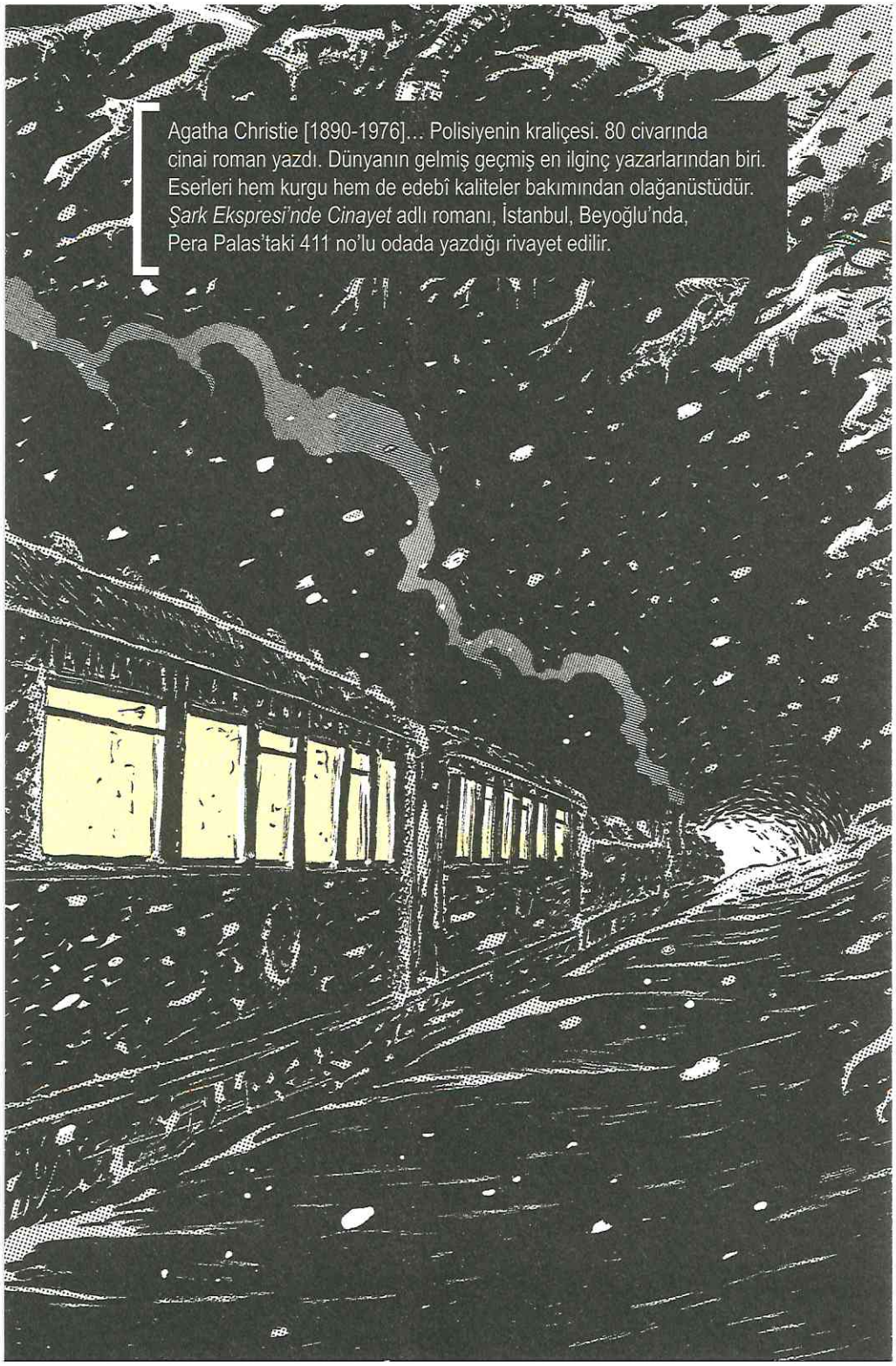

ÜSTADIM, SEVGİNİN BİR İHTİYAÇ OLDUĞUNU SÖYLÜYORSUNUZ.
ORASI ÖYLE... BİLHASSA ENTELEKTÜELLER, EKMEKTEN, SUDAN ZİYADE SEVGİYE, VEFAYA MUHTAÇTIRLAR.

SUALİMİ MAZUR GÖRÜNÜZ. NEDEN İNZİVAYI SEÇTİNİZ?
SÜKÛNET VE YAVAŞLIK HATIRINA... BİZİ KORKUNÇ TEHLİKELERDEN YAVAŞLIK KORUR ANCAK. AĞIRDAN ALMAK, BEKLEMEK.. ACELE ETMEMEK, BİR MÜDDET DURUP DÜŞÜNMEK..

MONARŞİ, MEŞRUTİYET VE CUMHURİYET DÖNEMLERİNİ GÖRDÜNÜZ. BU HAREKETLİ ZAMANLARDA SİZİ BİR YAZAR OLARAK AYAKTA TUTAN PRENSİP NEYDİ?
HİÇBİR HÜKÜMET, HİÇBİR İKTİDAR, SANATI ASALETİNDEN SOYUP, YALANCI ŞAHİTLİK DEREKESİNE İNDİREMEZ.
FAKAT YAZARI YALNIZLIĞA, YOKSULLUĞA İTEBİLİR... Mİ?..
İTER, İTMESİNE.. LAKİN KARNINI MUKTEDİRİN İNAYETİYLE DOYURANLARIN DA SÖZÜ BİR PARA ETMEZ.

SON BİR ŞEY... SİZİ EN ÇOK NE ÜZERDİ?
TÖVBE VE YEMİNİN SAKIZ GİBİ ÇİĞNENİP TÜKÜRÜLMESİ.

AGATHA CHRISTIE
HERKES POTANSİYEL KATİLDİR
ORIENT - EXPRESS
THOMAS DE QUINCEY'NİN TEZİNİ GERÇEĞE DÖNÜŞTÜRDÜNÜZ. CİNAYETİ SANAT KATINA YÜKSELTTİNİZ AGATHA HANIM. EŞİMİZ DOSTUMUZ KATİL OLABİLİR Mİ SAHİDEN? HATTA BİZZAT BİZ.. ELİMİZİ KANA BULAMAMIZ İHTİMAL DAHİLİNDE Mİ?
BİR İNSAN, KİMİN ÖLMESİ GEREKTİĞİNİ BİLDİĞİNİ DÜŞÜNMEYE BAŞLADIĞINDA KATİL OLMA YOLUNA GİRMİŞ DEMEKTİR. VE HER KATİL, BİRİNİN KADİM DOSTUDUR.

Agatha Christie [1890-1976]... Polisiyenin kraliçesi. 80 civarında cinai roman yazdı. Dünyanın gelmiş geçmiş en ilginç yazarlarından biri. Eserleri hem kurgu hem de edebî kaliteler bakımından olağanüstüdür. *Şark Ekspresi'nde Cinayet* adlı romanı, İstanbul, Beyoğlu'nda, Pera Palas'taki 411 no'lu odada yazdığı rivayet edilir.

Yani suçlular göründüğü gibi değil?
Çok azımız göründüğümüz kişiyiz. Ayrıca herkes potansiyel bir katildir.

Siz bile mi?
İnsanlar kitaplarla ilgilenmeli, yazarlarıyla değil. Heh heh.

İyi insanlar da suç işler, öyle mi?
Manyak canilerin çoğu sessiz sedasız tiplerdir. İyi bir intiba bırakırlar. Dünya, kötü şeyler yapan iyi insanlarla dolu! Hem ancak sevdiklerimiz hayatımızı cehenneme çevirebilir.

Kurallara uyan, sevilen, saygı gören kimseler...
Ahlak kurallarına uygun bir hayat sürüyor olmak, ahlaklı bir insan olduğumuzu göstermez.

Herkesten şüphelenmek de olmaz ki?
Ben genellikle insanların kötü olduklarını düşünürüm. Ve maalesef pek az yanılırım.

Fakat cömert, iyi kalpli, herkesçe sevilen insanlar?.. Onlar da mı kötü?
Şu kadarını söyleyeyim, fazla iyi insanlar, günü geldiğinde fazla kötü de olabilirler.

Sizce en büyük katil...
Zaman.

İlginç. Böyle düşünmemiştim.
İki kişi, nadiren aynı şeyi görür.

Hayat bir mücadele, sert bir oyun mu?
Öyle görünüyor. Gene de bir savaşı kazanmak, en az kaybetmek kadar felaket getirir.

Nasıl bu kadar kendinizden eminsiniz?
Sezgi sayesinde. Sezgi acayip bir şeydir. Ne açıklanabilir ne de görmezden gelinebilir.

Suçun ideal şahidi kimdir?
Çocuklar.

Çocuklar... suça şahit olmasa daha iyi değil mi?
Elbette. Hayatta en harika şey, güzel geçen çocukluk çağıdır. Fakat bu çoğu kimseye nasip olmuyor.

Hercule Poirot, Miss Marple gibi enteresan dedektifler yarattınız. Dedektifin en önemli hususiyeti nedir?
Dinlemeyi bilmeli. İyi bir dinleyici her zaman itirafları cezbeder.

Sorgulama tekniğinden daha mı önemli susmak?
Evet. Bir şeyleri bir an önce anlama veya açıklama çabası, zayıflık belirtisidir.

O halde suçlular da az konuşmalı?
Öyle... Sohbet etmek her zaman tehlikelidir. Hele ki sakladığınız bir şeyler varsa...

Peki, Üstat Christie, büyük suç ne sizce?
Gerçekleri saklamak.

Ya gerçek acıysa? Saklamayıp ne yapacağız?
Gerçeği her şeye tercih ederim. Acı gerçek, tatlı yalandan bin kat makbuldür.

Sizin gibi hayal gücüyle hayranlık uyandırmış birinin bunu söylemesi tuhaf değil mi?
Hayal gücü iyi bir hizmetçi, kötü bir efendidir. Hayal gücüne sanatta ihtiyaç duyarız. Hayatta ise gerçekler bizi yaşatır. Hikayeler, romanlar, hayatımızdaki gerçekleri desteklemek için vardır. Fakat...

Fakat ne?
İnsanlar, yalanlara gerçeklerden daha kolay inanırlar... Bakın, insanın, hakikati olduğu gibi kabul edecek cesareti olmalıdır. Bu cesaret yoksa, hayatın anlamı da olmaz.

Gerçeği görmemizi engelleyen ne?
Kibir.

Cinayete dönelim. Bir cinayeti çözmede en mühim husus nedir?
Suçsuzların temize çıkarılması.

Ölüm hakkında ne düşünüyorsunuz?
İster katil, ister maktul olun, ölümün kimseye bir yararı olmaz. Bu durum eceliyle, kazayla, şu veya bu şekilde ölenler için de geçerli elbette.

Yalnızlık?
Sanırım... sizi hatırlayan son insan da öldüğünde gerçekten yalnız kalırsınız. Bir başka açıdan bakıldığında, insan, benliğinin derinliklerinde daima yalnızdır. Ben hep yalnızdım.

Bir insan neden suç işler?
Genellikle... paraya kavuşmak veya parasızlıktan kurtulmak için.

Para mı?
Para çok acayiptir. İstediği insana gider.

Para mutluluğu satın alabilir mi?
Elbette! Zaten başka ne işe yarar ki?

Bilge kişiler tam tersini söylüyor?
Bazı klişe yalanlar herkesçe tekrarlanıp durur; yapacak bir şey yok.

Para kazanmak sizi mutlu etti mi yani?
"Mutluluğun tek kaynağı paradır" demedim. Hatta mutluluğun vazgeçilmez olduğunu da söylemedim. Kimileri çok akıllıdır. Hayattan mutluluk beklemezler.

Hayat görüşünüz biraz karamsar sanki?
Aksine, hayatın harika bir şey olduğunu düşünürüm. Birçokları, bir şeyin değerini, onu kaybedince anlar. Nezle

oluncaya kadar, burnundan nefes almanın ne kadar harikulâde bir şey olduğunu fark etmezler. Sizi temin ederim, ben hayattayken, umutsuzluğa kapıldığımda bile, yaşıyor olmanın ne büyük nimet olduğunun farkındaydım.

İnsan içine çıkan biri değildiniz. Neden?
Aslında konuşmayı sevmiyorum, mesele bu. Çoğu kimse düşünmekten kaçındığı için sürekli konuşuyor.

Politikayla da ilgilenmediniz?
Demokrasiyi savunuyorum, gelgelelim bunu insanlara anlatmak için güçlü olmalısınız. İnsanlar kardeş olmak istemiyorlar, ama bir gün nasıl olsa olacaklar, bunu bilmiyorlar.

Politikacılara ne buyurulur?
Bu dünya ve öbür dünya için en iyisini yapabilen kimseler politikacı olmaz.

Oy kullanır mıydınız?
Tabii ki. Hayatım boyunca hep en az zarar vereceğini düşündüğüm aday'a oy verdim.

Zulüm?
Bir kimse zulmetme hastalığına yakalandı mı, en sevdiği kişilere bile acı çektirmekten zevk alır.

Bunca roman fikrini nereden buluyordunuz?
Roman fikirleri acayip anlarda gelirdi aklıma. Caddede yürürken veya bir şapka dükkanında dolaşırken, birdenbire gözümün önünde bir cinayet canlanırdı.

Dünyanın en çok okunan polisiye yazarısınız. Kitaplarınız ilgi görmeseydi ne hissederdiniz?
Hiçbir sanatçı, şaheser yaratmış olsa bile, eserini kendine saklamayı tercih etmez bence. Hatta sanatçıyı asıl tatmin eden şey, eserinden de ziyade, onun gördüğü takdirdir.

Mizah hakkında ne söylersiniz?
Espriden anlamayan kimse zamanla kendini fazla ciddiye

almaya başlar ve bu da onun başını belaya sokmasına sebep olur.

Hayatınızdan memnun muydunuz?
Evet... fakat size bir şey söyleyeyim mi, hayatımızın en önemli anlarını, iş işten geçene kadar fark etmeyiz.

Bize bir nasihatte, tavsiyede bulunsanız?
Ah, hayır... Bir tavsiye ne kadar iyiyse, o ölçüde kulak ardı edilir.

İnsanın en önemli özelliği?..
Vicdan. Hakiki dayanıklılığın kaynağı, güçlü bir vicdandır bence.

Vicdanı, bizi dürüst kıldığı için mi önemsiyorsunuz?
İlgisi yok. Dürüstlüğün farklı tezahürleri olabilir. Dürüstlük bazen acıya sebep olur.

Sadakat?
Sadakat yorucudur.

Hayatta sizi en çok rahatsız eden şey?
İnsanların değişmemesi. Onun yerine bir maskeyi çıkarıp ötekini takmaları.

Kadınlara, kadın haklarına dair ne söylersiniz?
Kadının mazlum ve boyun eğen tavrı, erkeğin sapıtmasına yol açabiliyor. Azimli ve güçlü kadınlar karşısında ise erkekler daha makul davranıyorlar. Kadın, sevilmekten ziyade saygınlığını düşünmeli.

Başka?
Diğer kadınlara karşı acımasız olmamalı.

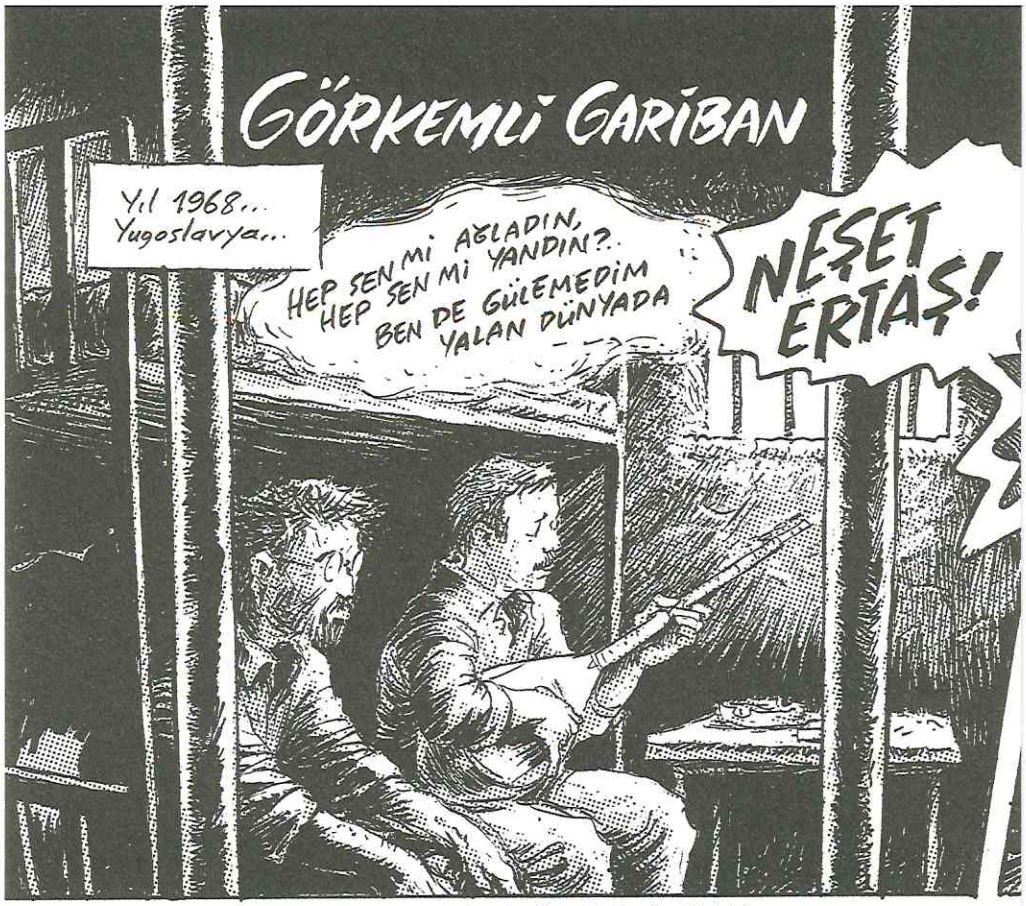
"İpuçlarının ille de belirsiz veya küçük olması gerekmez" diyorsunuz. Ayrıca takma isimle aşk

romanları da yazdınız. Bize aşk hakkında büyük bir ipucu verseniz?
Sevdiğiniz kişiyle geçmişi değil, geleceği paylaşacağınızı aklınızdan çıkarmayın.

Âşık oldunuz mu?
Biz İngilizler aşklarımızı gizleriz.

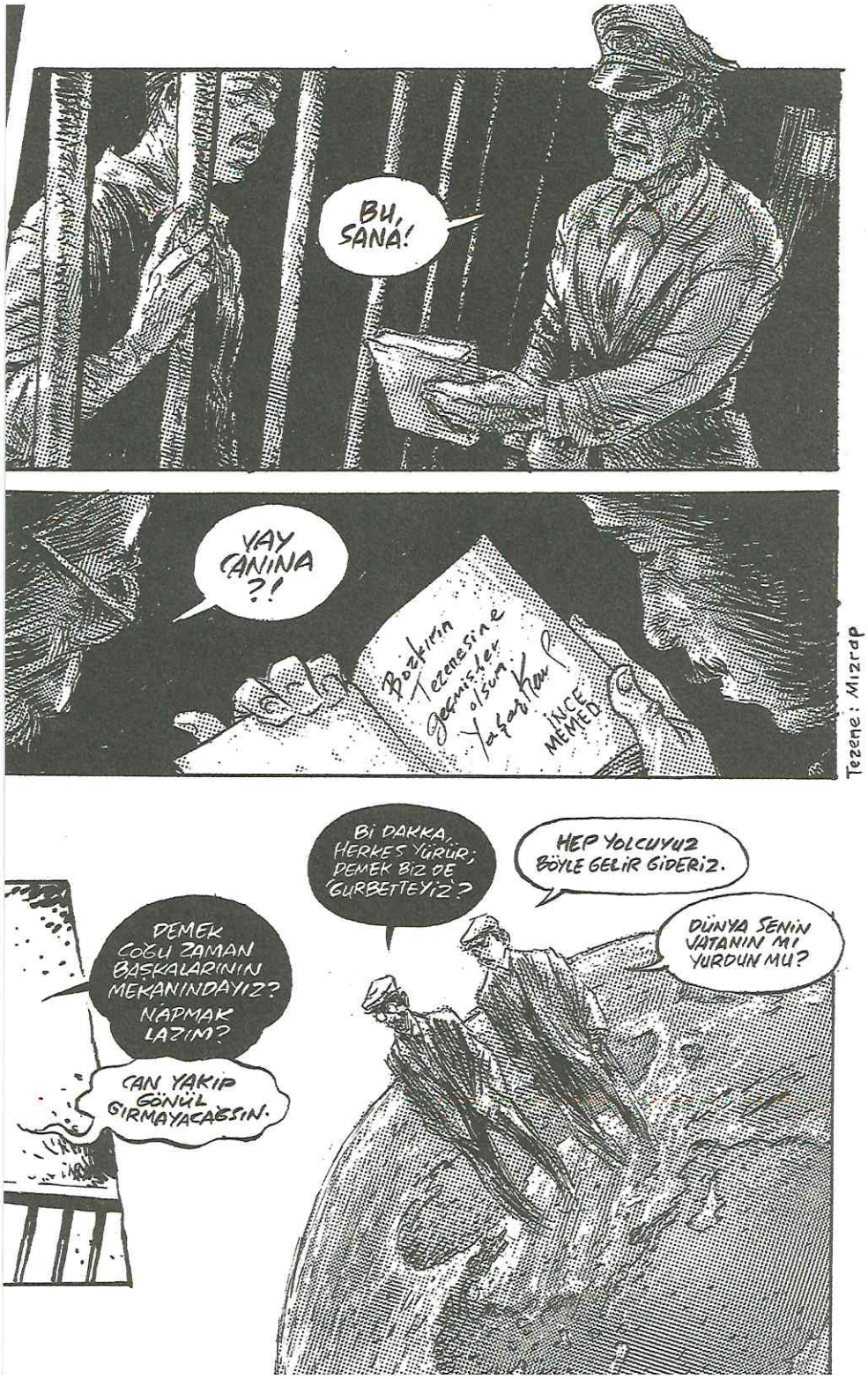
Neden? Gururdan mı?
Belki… Gurur, insanın duygularını saklamasına yol açar. Fakat hissetmesine engel olmaz.

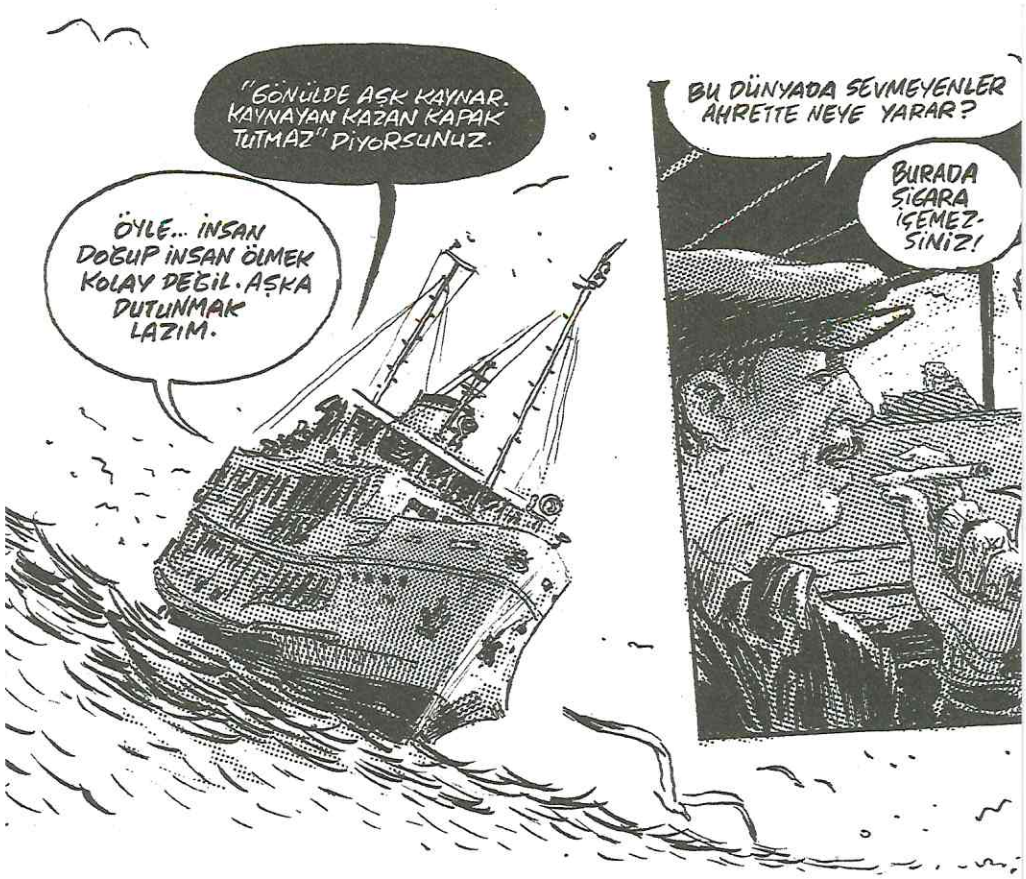
Neşet Ertaş, bir trafik kazasından sonra kimliği tespit edilene dek 3 ay hapiste tutulur.

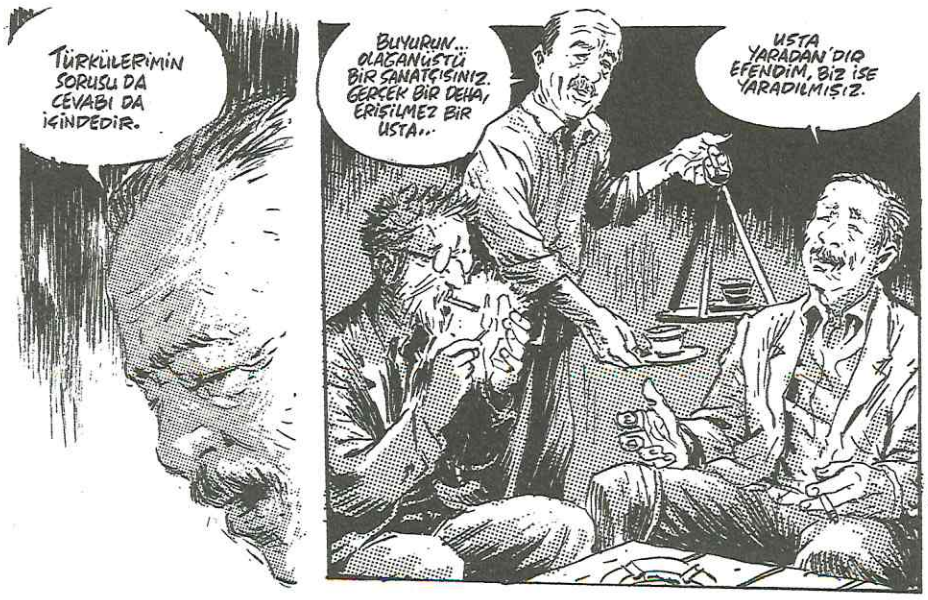

BU, SANA!
YAY CANINA ?!
Bozkırın Tezenesine Geçmişler olsun. Yaşar Kemal
İNCE MEMED
Tezene: Mızrap
BİR DAKKA, HERKES YÜRÜR; DEMEK BİZ DE GURBETTEYİZ?
HEP YOLCUYUZ BÖYLE GELİR GİDERİZ.
DÜNYA SENİN VATANIN MI YURDUN MU?
DEMEK ÇOĞU ZAMAN BAŞKALARININ MEKANINDAYIZ? NAPMAK LAZIM?
CAN YAKIP GÖNÜL GIRMAYACAĞSIN.

ÇIT!
OLMUŞ BU..
SAZ, AŞKIN İCADIDIR. GÖYNÜ BESLER.
BOZLAK NEDİR?
BOZLAK, BİR FERYATTIR GARDAŞIM. YÜREĞİNİ DIŞARIYA ATMAKTIR.
BATINIM SEN OLDUN, ZAHİRİM SENSİN
EVVELİM SEN OLDUN, AHİRİM SENSİN
MÜMKÜN MÜ BU?
BEN İSTERİM Kİ DÜNYAMIZ CENNET OLSUN.
ELBETTE MÜMKÜN. YETER Kİ İNSANLAR HAKK'IN EŞİT KULLARI OLMAYI BİLSİN.

İÇEKDAĞI
RAKI KOY LA!
DATLI DİLLİM GÜLER YÜZLÜM EY ÇEYLAN GÖZLÜM, GÖYNÜM HEP SENİ ARIYOR NEREDESİN SEN?
BU TÜRKÜYÜ HAPİSTE YAZDIYDIM. KAĞIT, KALEM DE YOĞUDU.. SÖZLERİ, SİGARA KAĞITLARINA, KİBRİT ÇÖPÜNÜN UCUNU TÜKÜRÜĞÜNEN ISLATARAK YAZDIM.

"GÖNÜLDE AŞK KAYNAR. KAYNAYAN KAZAN KAPAK TUTMAZ" DİYORSUNUZ.
ÖYLE... İNSAN DOĞUP İNSAN ÖLMEK KOLAY DEĞİL. AŞKA DUTUNMAK LAZIM.
BU DÜNYADA SEVMEYENLER AHRETTE NEYE YARAR?
BURADA SİGARA İÇEMEZSİNİZ!

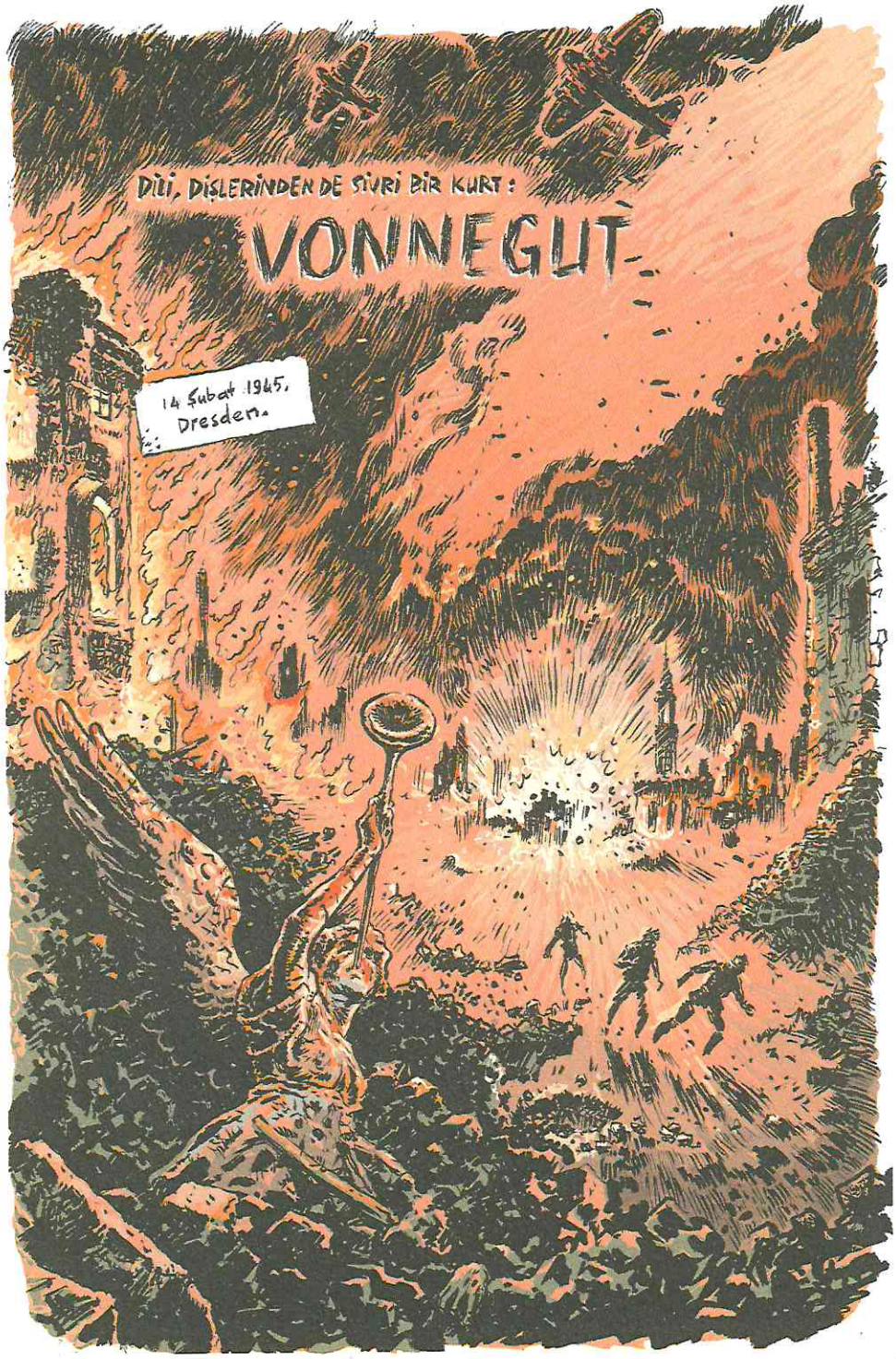

TÜRKÜLERİMİN SORUSU DA CEVABI DA İÇİNDEDİR.
BUYURUN... OLAĞANÜSTÜ BİR SANATÇISINIZ. GERÇEK BİR DEHA, ERİŞİLMEZ BİR USTA...
USTA YARADAN'DIR EFENDİM, BİZ İSE YARADILMIŞIZ.

YA-
SAK
!
FUGARANIN
Bİ CİĞARASI
VAR. ONA DA
GARIŞMAYI-
YERİN.
TÜRKÜLERDEKİ
AŞK ÇOK ŞEDİT.
NİYE BÖYLE?
"SENİ SEVİYORUM"
DİYE SAKİNCE
SÖYLENSE YA?
BİZİM
ORALARDA
'SENİ SEVİYORUM'
DENMEZ. 'GURBAN
OLURUM SAA'
DENİR.

ÖMÜR BİLLAH YOKLUK ÇEKTİNİZ AMA
KİMSEYE EYVALLAH ETMEDİNİZ?
BİN ŞÜKÜR...
GÖLGEYE GİRENİN
GÖLGESİ OLMAZ.
"NEYE YARAR SEVDADAN
UZAK OLAN / YAŞIYAN
ÖLÜDÜR ALLAH ETMEŞİN"
DİYORSUNUZ. FAKAT AŞIK
DA MECNUN OLUYOR.
DELİRİYOR YANİ.
ORTASI
YOK MU
BUNUN
?
BİZ 'ABDALLAR' İNSANI
HAK YAPISI BİLİRİZ. ASLINDA
KENDİNE KIZGIN OLDUĞUNU
BİLMEDEN, ÖTEKİNİN CANINI
YAKAN KİMSELERDEN DEĞİLİZ.
HAKK'I BİLMEK SENİ TESKİN
EDER. AŞIKLAR VELİDİR, DELİ
DEĞİL. ABDALINAN APTALIN
FARGINI DA Bİ FİLOZOFA
DANIŞMAK LAZIM.

NORGÖRME GARİBİ
ORHAN GENCEBAY
ORHAN GENCEBAY'I SEVİYORSUNUZ BİLDİĞİM KADARIYLA.
ÇOOOK! 1960'LARIN BAŞI, BEYOĞLU'NDA BİR SAZ EVİNDE TANIŞTIRILDIK. SAZI FIRTINA GİBİ ÇALDI. SONRA "BU DA BİZİM ALLAH'A YAKARIŞIMIZ" DEDİYDİ.
KADINLAR İNSANDIR, BİZ İNSANOĞLU.

ÇENGEL YERE GÖĞE SIĞMADIĞI ZAMAN, YANİ AŞIĞ OLUNCA... ANLARIZ Kİ DÜNYADA HİÇBİR ŞEY BİZİM DEĞİL. VERDİKLERİMİZ, EMEKLERİMİZ HARİÇ.
SON BİR ŞEY. GENÇLERE BİR TAVSİYENİZ, NASİHATİNİZ VAR MI?
GENÇLER AŞKLARINA SAHİP ÇIKSINLAR, AŞKLARINI UNUTMASINLAR. YÜREKLERİNDE, ŞURADA DATLI BİŞEY OLUR, ONDAN CAYMASINLAR. AŞGI GELİP GEÇİCİ BİŞEY OLARAK GÖRMESİNLER.

DİLİ, DİŞLERİNDEN DE SİVRİ BİR KURT:
VONNEGUT
14 Şubat 1945.
Dresden.

SAVAŞ HAKKINDA KONUŞMAK İSTEMİYORUM!
NEDEN?
ÇÜNKÜ SAVAŞ KELİMELERLE ANLATILAMAZ!
çizgiyle de anlatılmaz.
VAY CANINA! HAYAT SAVAŞ ESİRLERİ İÇİN BİLE DAHA DA ZORLAŞABİLİYOR.
AZ DAHA KEŞANEYİ ÇİZDİRİYORDUK.
FAKİRLER N'APIYOR ACABA?
HAH HAH HAH HAH HAH

Bunca dehşete ve saçmalığa rağmen niçin yaşar insan?
Mark Twain'e göre, komşular hakkımızda iyi düşünsün diye.

Size göre?
Burada, birbirimize, hayat denen vartayı atlatmakta yardım edelim diye bulunuyoruz.

Ve?
İnsan hayatının amaçlarından biri de, etrafta sevilecek kim varsa sevmektir.

Nasıl yardımlaşacağız?
Kimseyi işe zorlamamak ve kimsenin işine karışmamak yeterli olur aslında... Bu dünyaya avarelik etmeye geldik. Aksini söyleyen olursa inanmayın.

Hah hah haa!.. Kimseye hesap sormayacak mıyız?
İntikam alma fikri herkesi büyülüyor. Göze göz, dişe diş. "Bombala gitsin!" falan. Halbuki, İsa çarmıha gerilirken "Affet onları Baba" demişti. Adama bak! "Al canlarını!" diyebilirdi.

Siz ateistsiniz ve İsa'dan alıntı yapıyorsunuz... İlginç?
Siz kendinize bakın. Sizin inançlarınız yüzünden birçok insan öldürüldü Menteş Bey. O nedenle, etrafta dolanırken arkayı kollayın derim.

Peki, bunu aklımda tutacağım... Özetle, intikama karşısınız, doğru anlamış mıyım?
İntikam. İntikamın intikamı. İntikamın intikamının intikamı... Bu berbat tutum sizi binlerce yıl öncesinin barbar kavimlerine bağlar. Kesintisiz bir cinayet zinciriyle!

KATLİAMLARA KATILMAYIN

İntikamı haklı, savaşı meşru gördüğümüz takdirde...
Dünya gezegeni yakında kafatasları, kemikler ve hurdalardan bir kabuğa sahip olacak.

"Savaşlar, buzdağları misali önümüze çıkıp durmasa da öleceğiz zaten" diyenler var hâlâ?
Aptallık, gülünmesi imkansız şakalar doğurur. Savaşta da bunlara maruz kaldım. Tanıdığım biri, başkasına ait bir demliği aldığı için sahiden vuruldu Dresden'de. Bir diğeri, şahsi düşmanlarını savaştan sonra kiralık katillere öldürteceği tehdidini sahiden savurdu.

Savaş sona erdiğinde ne olur?
Bir katliamın bitiminde ortalığa feci bir sessizliğin çökeceği varsayılır ve kuşlar haricinde daima öyle olur.

Kuşlar ne der peki?
Bir katliama dair söylenecek ne varsa: "Cik, cik, cik!"

Bu durumda biz...
Hiçbir şart altında katliamlara katılmayın. Ve sevmekte zorlandığınız kimseler katledildiğinde, içiniz neşeyle dolmasın. Ve şunu unutmayın ki...

Neyi?
Savaş, milyonerlerin milyarder olabilmesi için beş parasızların birbirini öldürmesidir.

Ve?
Tarih insanoğlunun suçları ve aptallıklarının toplamıdır. Günlük haberler de öyle.

Haberleri niye işin içine kattınız?
Aaaaa? Feci ölümünüz televizyonda yayınlanırsa boşa ölmüş olmazsınız.

DÜNYALIYA YAKIŞIR BİR SORU

Savaşlar neden tümden bitmiyor hâlâ?
Çünkü insanoğlu iktidarla sarhoş olan bir şempanze.

Hepsi mi? Mesela sizce ben de mi şempanzeyim?
Gayet masum ve dost canlısı görünüyorsunuz fakat size güvenemem. İnsansınız çünkü.

Neden ben?..
Dünyalıya yakışır bir soru. Neden siz? Hatta niye biz? Niçin her şey? An böyle çünkü. Kehribar içinde kalmış böcek gördünüz mü hiç?

Evet?
E, işte, Mr. Menteş, bizler de bu ânın kehribarındayız. Niyesi yok.

Immm... Günümüz dünyasında neyin yanlış olduğunu bilemez miyiz?
Biliriz: Herkes bir şeylerin resimlerine önem veriyor. Hiç kimse gerçek şeylere önem vermiyor.

Freud'un cevaplayamadığı soruyu size sormama izin verin Bay Vonnegut: "Kadınlar ne ister?"
Konuşacak bir sürü kişi ister.

Ne konuşacaklar peki?
Ne olursa.

Erkekler ne ister?
Bir sürü arkadaş ister. Bir de kimsenin onlara kızmamasını.

SAVAŞ ERKEKLER İLE KADINLAR ARASINDA

Aşkı arayanlara bir öneriniz var mı?
Aşk, bulunduğunuz yerdedir. Aramaya çıkmak bence enayiliktir ve gene bence, çoğunlukla ölümcüldür.

Yani öylece durup bekleyelim mi?
Yo, temiz giyinin ve gülümseyin.

Biri bize ilan-ı aşk edince de?..
Biri size ilan-ı aşk ederse topuklayın.

A-ha? O niye?
Çünkü hiç kimse zannettiği kadar medeni değil.

Bu koşullarda...
İnsanlar âşık olmayı, evlenmeyi ya da kahkahalarla gülecek güzel bir şeyler bulmayı nasıl beceriyor hiç anlamıyorum.

Kimseye ilişmeyelim yani?
Olamaz mı? Kimseyle ilgilenmezsen, kimse senin kafanı bozamaz.

Yalnızken de insanın canı sıkılıyor?
Can sıkıntısına katlanmayı öğrenin. Aksi takdirde erkek veya kadın olamazsınız.

Aşk cidden tehlikeli mi?
Değil mi? Asıl savaş her zaman erkeklerle kadınlar arasındadır ama erkekler kendi aralarında savaştıklarını sanırlar.

ÜSTÜN ZEKALI DEPRESİFLER

Hayatı bir çatışma olmaktan çıkarmanın yolu yok mu?
Valla bildiğim tek kural var: İyi insan olacaksın.

Siz... âşık mısınız?
Postanede çalışan kadına âşığım ama o bunu bilmiyor; karım biliyor.

Evlilikler de artık çabuk bitiyor...
Evlilik kurumu çöküyor çünkü ailelerimiz çok küçük.

Ailenin kalabalık olması şart mı?
Kesinlikle evet. Light kola ve diyet bisküvi ne kadar kahvaltıysa, anne-baba ve çocuk da o kadar ailedir.

İnsanın ailesi büyük değilse, kimi kimsesi yoksa?
O halde bir örgüte katılın. Gülünç bir örgüt bile olsa, katılın gitsin. Tüm üyeleri aptal bile olsa, katılın. Yakınlığa, hısımlığa muhtacız çünkü.

Aptallarla dolu bir örgüte niye katılalım ki?
Lafın gelişi. Hem bu dünya zeki görünmeyi becerebilen aptallarla dolu.

Zeki olmak şart mı?
Yooo... IQ her şey demek değildir. Bu dünyadaki en mutsuz kişilerden bazıları en akıllı olanlardır.

KİTAPLARIM BİRER YAKARIŞ

20. yüzyılın en etkili yazarlarından birisiniz. Sizce yazar kimdir?
Yazar her şeyden önce öğretmendir.

Öğretmen kimdir?
Sadece bilgili ve iyi kalpli insanlar başkalarına sevecekleri ve unutamayacakları şeyler öğretebilirler.

Siz kendinizi öğretmen olarak görüyor musunuz?
Doğrusunu isterseniz, pek sayılmaz. Yazar olduğuma şaşıyorum. Yazdıklarımı kontrol edebildiğimden emin değilim. Yazarken direksiyon bende değil, fren tutmuyor. Kaptırıp gidiyorum.

Yazar değilseniz, nesiniz?
Kim bilebilir? Size bir şey söyleyeyim mi, biz oymuş gibi yaptığımız şeyiz. Yani neymiş gibi yaptığımıza dikkat etmeliyiz.

Gene de?..
Kitaplardan vazgeçmeyin. Zerre kadar aklı olan herkes kitapların iyi olduğunu bilir.

Kitaplardan uzak kalırsak ne olur?
Bugün olanlar olur. Hediyelik eşya dükkanından bulduğun zımbırtılarla hayatına anlam katmaya çalışan pasif bir budalaya dönüşürsün.

Sizin kitaplarınız?
Kitaplarım insanlara daha nazik ve sorumlu davranmaları için yakarıştır.

Romanlarınızda bazı kaba sözler yer alıyor. Kimileri bunları çocuklar için sakıncalı buluyor ve sizi kınıyor...
Romanlarımdaki kaba sözler çocuklara zarar vermez. Küçükken bu tür sözler bize zarar vermedi. Çocukları yaralayan, kötülük ve yalanlardır.

Yani?
Yangın yokken "Yangın var!" diye bağırmak haricinde, canım ne isterse söyleyebilirim.

Yeni yazarların kaleme alabileceği iyi bir roman konusu önerebilir misiniz?
İki tane söyleyeyim: Adamın başı belaya girer, sonra beladan kurtulur. İnsanlar bu hikayeye bayılır... Genç biri harika bir şey bulur. Sonra kaybeder. Ve nihayet tekrar bulur. İnsanlar bu hikayeye de bayılır. Asla bıkmazlar.

HAYATI SEVEN KÖLELER

Teşekkürler... Paradan bahsedelim. Para, sorunları çözer mi?
Valla para bunun için var?

Böyle düşünmeniz ilginç?
Neden? Para, bazen ciddi teselli verebilir.

Peki para nasıl kazanılır?
Çok çalışarak. Boş eller şeytanın hizmetindedir.

Bu durumda fakirlik ayıp mı?
Fukaralık ayıp değil, fakat ayıp olsa iyi olur.

Fakirlerden hoşlanmıyorsunuz, öyle mi?
Aksine, fakirler var olduğu müddetçe, onların safındayım.

Ya zenginler? Onları seviyor musunuz?
Beni en çok kimler rahatsız eder, biliyor musunuz?.. Zenginliği temsil eden kağıt parçalarından başka hiçbir şeyi olmayan insanlar... Jetlerdeki TV starlarına sesleniyorum! Hey, dingiller! Gerçek hayat burada, aşağıda yaşanıyor!

Kariyerist kimselerden gıcık kapıyorsunuz?
Haliyle. Yükselmeye koşullanmış insanlar, tek yönlü kimselerdir.

Para, zenginlik, fakirlik konularında epey alaycısınız?
Belki de... Shakespeare "Ne borç al, ne de borç ver" demişti. Fakat hayat sürekli bir borç alıp borç verme işi değil mi?

Anladığıma göre, paranın işe yarayabilmesi için paradan mühim bir şeye gerek var?
Öyle... Kölelik döneminde, intihar eden 'köle sahipleri', kölelerden katbekat fazlaydı. Çünkü köleler blues'la teselli buluyordu.

ESPRİ, FARE KAPANINA BENZER

Blues demişken, sanata dönelim mi?
Sanat, hayatınızı kazanmanın bir yolu değildir. Hayatı

dayanılır kılmanın bir yoludur.

Ya sanatçı?
Sanatçı, kainatın en azından minnacık bir parçasını, tam da olması gerektiği hale dönüştürür.

"İki tür sanatçı vardır" diyorsunuz...
Evet... Biri icra ettiği sanatın bugüne kadarki birikimine tepki verir, diğeri ise hayata.

Sanatçının vazifesi nedir sizce?
Sanatçının işi... insanların hayattan daha çok hoşlanmalarını sağlamaktır. Buna karşılık, kitaplarda okuduğundan fazlasıdır hayat.

Romanlarınız ziyadesiyle komik. Bu kadar çok espri yapabilmenizin sırrı nedir?
Bilmem?.. Espri, kendi imkanlarınızla fare kapanı yapmaya benzer. Zamanında kapanması için çok çalışmanız gerekir.

Mizahı nasıl tanımlarsınız?
Mizah, hayatın korkunçluğundan korunma yöntemidir. Ayrıca, mesela Dresden bombardımanından sonra yıkıntılara bakınca güldüm. Çünkü... gülmek korkuya karşı fizyolojik bir tepkidir.

MELEKLER VE MAFYA

Anladım sanırım... Bunu söylemek bana düşmez gerçi de, çok sigara içiyorsunuz Bay Vonnegut.
Evet, sigara kötüdür... Fakat puro çok iyidir. Çünkü puroda fındık, fıstık ve kuru üzüm var. Ayrıca, ateşli silahlar da iyidir. Ne yağ ne nikotin ne de kolestrol içerirler.

Gençleri önemsiyorsunuz...
Elbette. Gençleri ancak nefret dolu kimseler küçümser. Onların lakayt ve uyuşuk olduğunu söyler dururlar.

Nefret demişken...
Nefret, siyanür kadar besleyicidir. Kokainden daha çok kafa yapar. Orası kesin. Hitler, mağlup ve müflis bir ulusu nefretle diriltmişti.

Siz hiçbir şeyden nefret etmiyor musunuz?
İtiraf edeyim ki hidrojen bombası ve Jerry Springer Show'dan nefret ediyorum.

İktidar sarhoşu maymunlar olarak, nefretten ve savaştan nasıl uzak durabiliriz?
Bilemiyorum... Bildiğim şu: Yanlış bir yola sapıldıktan sonra geriye doğru atılan bir adım, doğru yöne atılmış bir adım demektir.

Somut bir çözüm öneremez misiniz?
Melekler mafya kurallarına göre örgütlenebilirse, iyilerin borusu öter.

ANSİKLOPEDİYE BAKIN

Eskiden daha mı iyiydi dünya?
Sanmam. "Eski güzel günler" yoktu. Sadece günler vardı.

Şu günlerde insanlar epey mutsuz fakat?
Peh! İnsanlar mutlu oldukları anları, dönemleri nadiren fark ederler.

O halde umutsuzluğun bir anlamı yok?
Evet, bence güzelim dünyayı kurtarabiliriz ama fena halde beleşçi ve tembeliz.

Çözüm?
Merhametli olmak, bugüne dek aklımıza gelen en iyi fikir bence. Belki birgün iyi bir fikir daha buluruz. O zaman iki iyi fikrimiz olur.

Koskoca insanlarız, ikinci bir fikir bulamadık mı daha?
Yetişkinlik, devasız bir hayal kırıklığı. Ansiklopediye bakmak fikir bulmaya yardımcı olabilir.

Ansiklopedi mi?
Evet. Britannica Ansiklopedisi alfabetik düzendedir. Alfabeyi biliyorsanız, Britannica'da istediğinizi bulabilirsiniz.

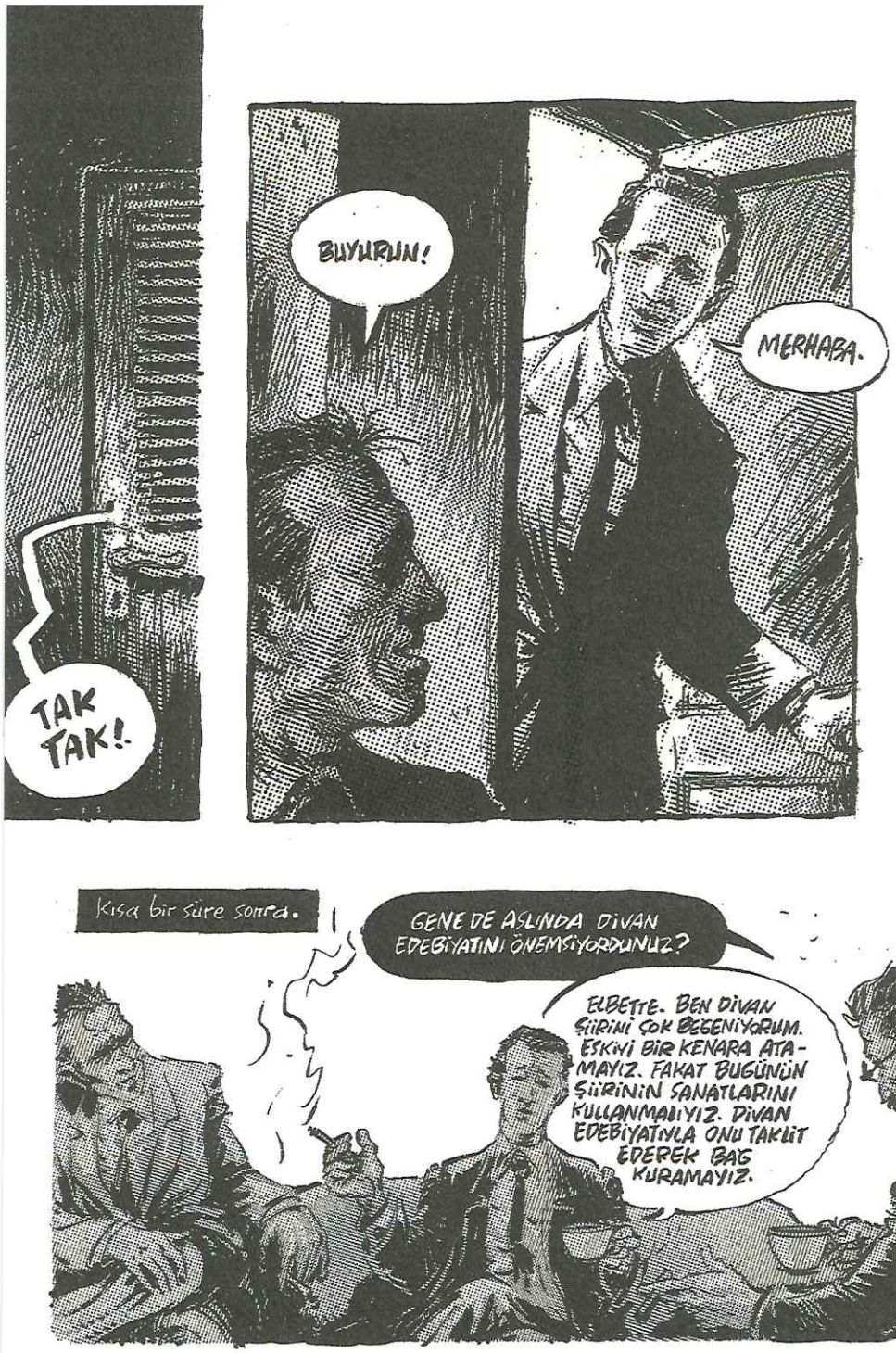
KURT ARTIK CENNETTE

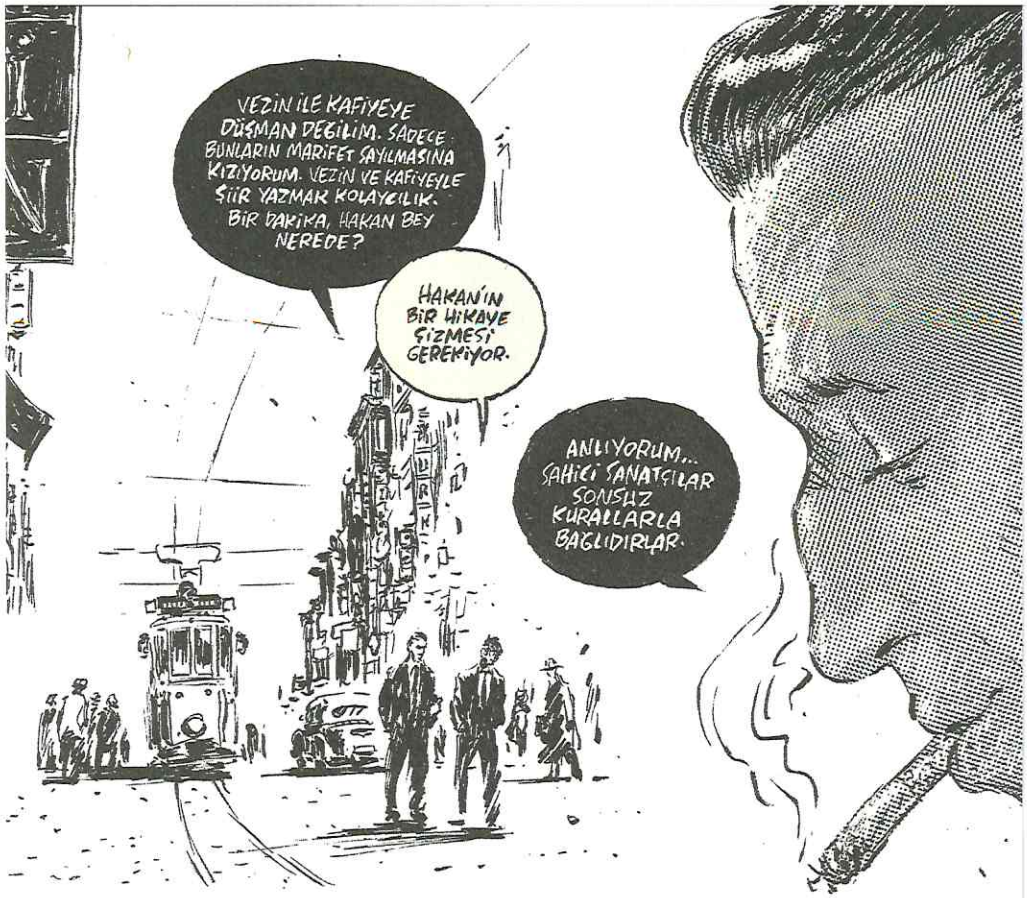
Amerikan Hümanist Birliği'nin fahri başkanıydınız. Sizden önce, Isaac Asimov aynı konumdaydı.
Biz hümanistler ölümden sonraki hayattan ödül veya ceza beklemeden, becerebildiğimizce onurlu davranırız. Ve topluma hizmet ederiz.

Hepiniz ateistsiniz. Gene de Asimov'un cenaze töreninde "Isaac artık cennette" dediniz?
Doğru. Herkes kahkahadan kırıldı. Mezarların üstünde yuvarlandılar.

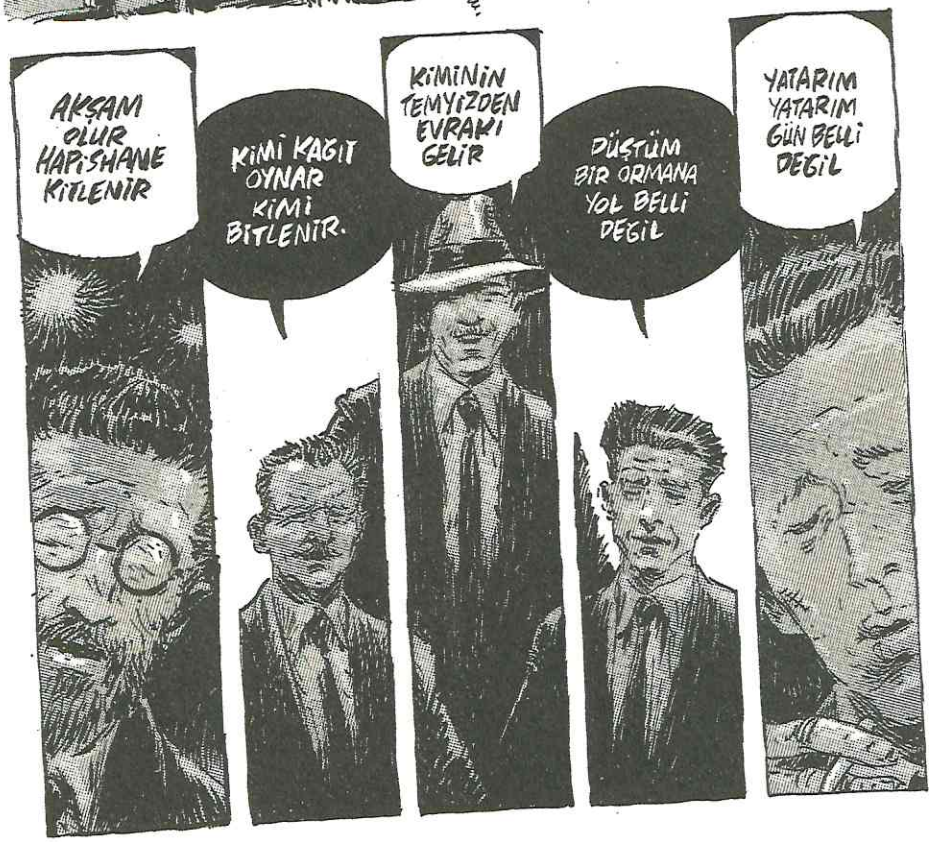

TARİFSİZ KEDERLER
...VE ORHAN VELİ ŞİİRDE DEVRİM YAPIYOR. YERLEŞİK ŞİİR ANLAYIŞINI BİRKAÇ YIL İÇİNDE KÖKÜNDEN DEĞİŞTİRİYOR...
OKTAY RİFAT NE DİYOR, BİLİYOR MUSUN?.
GARİP CİDDEN.
NE?
SAİRİN İŞİ
"ORHAN FRANSIZ ŞAİRLERİNİN BİRKAÇ NESİLLİK ŞİİR MACERASINI KISACIK ÖMRÜNDE YAŞADI. TÜRK ŞİİRİ ONUN KALEMİ SAYESİNDE AVRUPA ŞİİRİYLE ATBAŞI GELDİ." HAKLI DA. HEPİMİZİN ÜZERİNDE ONUN EMEĞİ..
BİZ DE.. SİZDEN BAHSEDİYORDUK...
İYİ İNSAN KAPININ ÜSTÜNE GELİRMİŞ.

TAK TAK!
BUYURUN!
MERHABA.
Kısa bir süre sonra.
GENE DE ASLINDA DİVAN EDEBİYATINI ÖNEMSİYORDUNUZ?
ELBETTE. BEN DİVAN ŞİİRİNİ ÇOK BEĞENİYORUM. ESKİYİ BİR KENARA ATAMAYIZ. FAKAT BUGÜNÜN ŞİİRİNİN SANATLARINI KULLANMALIYIZ. DİVAN EDEBİYATIYLA ONU TAKLİT EDEREK BAĞ KURAMAYIZ.

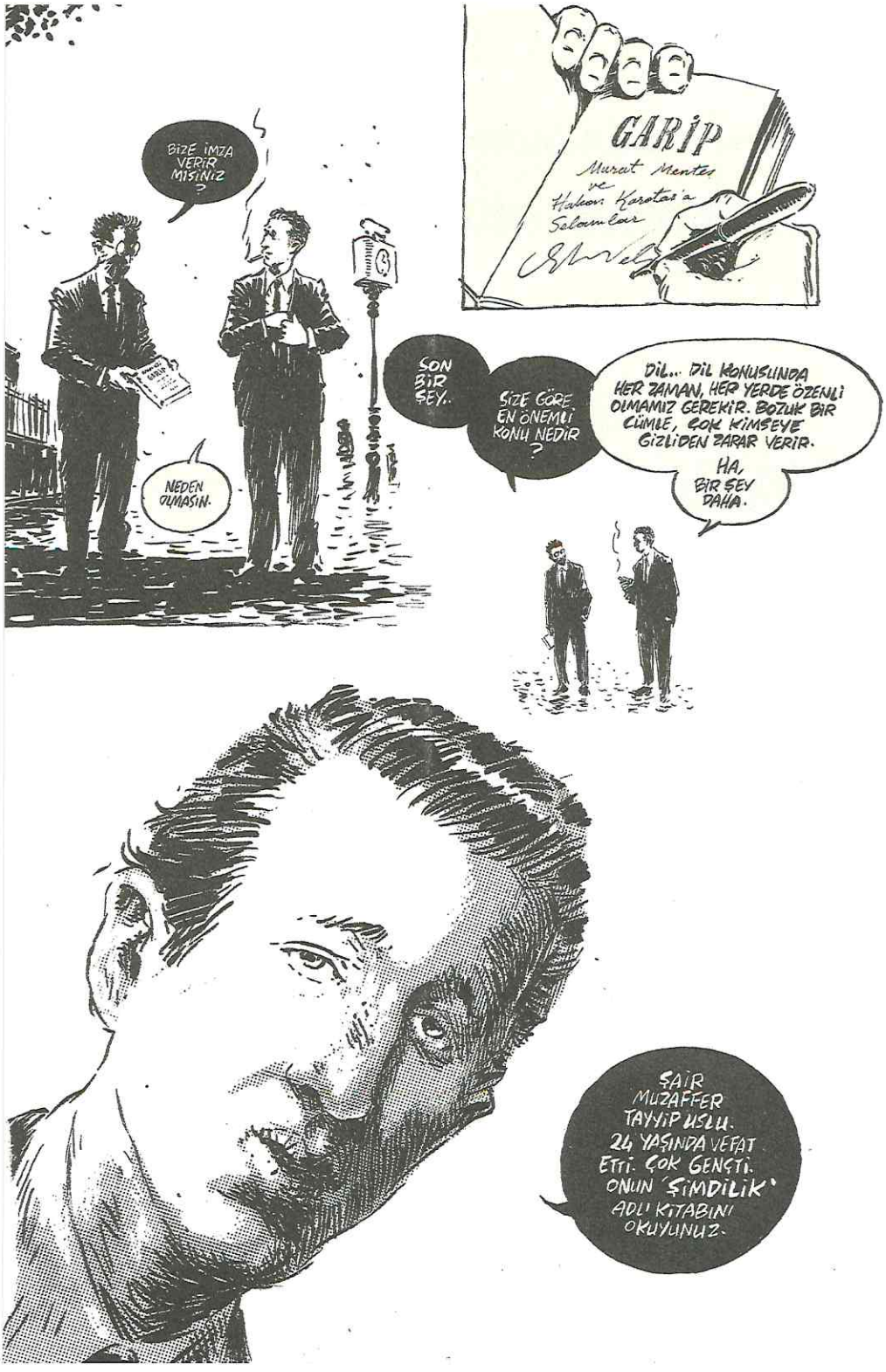

VEZİN İLE KAFİYEYE DÜŞMAN DEĞİLİM. SADECE BUNLARIN MARİFET SAYILMASINA KIZIYORUM. VEZİN VE KAFİYEYLE ŞİİR YAZMAK KOLAYCILIK. BİR DAKİKA, HAKAN BEY NEREDE?
HAKAN'IN BİR HİKAYE ÇİZMESİ GEREKİYOR.
ANLIYORUM... SAHİCİ SANATÇILAR SONSUZ KURALLARLA BAĞLIDIRLAR.

SİZİN DE OKTAY RİFAT VE MELİH CEVDET GİBİ ROMAN YAZACAĞINIZI DÜŞÜNMÜŞÜMDÜR.
ÖĞRETMENİM VE DOSTUM AHMET HAMDİ BEY DE AYNI TEMENNİDE BULUNMUŞTU. BİR ROMAN YAZMAYA NİYETLENMİŞTİM. ADI BİLE HAZIRDI: 'DÜNYALARININ DIŞINDA' NEYLERSİN..

BATI'DAN, ÖZELLİKLE DE FRANSIZ ŞİİRİNDEN ETKİLENDİĞİNİZ DOĞRU MU?
MODERN AVRUPA ŞAİRLERİNDEN ZİYADE, KENDİ HALK ŞİİRİMİZDEN İSTİFADE EDİYORUZ. BENCE HAKİKİ GERÇEKÇİ SANAT TÜM ZENGİNLİĞİYLE ANADOLU TÜRKÜLERİNDE.
O HALDE BİR TÜRKÜ SÖYLEYELİM Mİ?

AKŞAM OLUR HAPİSHANE KİTLENİR
KİMİ KAĞIT OYNAR KİMİ BİTLENİR.
KİMİNİN TEMYİZDEN EVRAKI GELİR
DÜŞTÜM BİR ORMANA YOL BELLİ DEĞİL
YATARIM YATARIM GÜN BELLİ DEĞİL

MURAT BEYCİĞİM, DÜNYADA ÇOĞUNLUĞU FAKİR HALK TEŞKİL EDİYOR. ONLAR HAYAT HAKKINI CANLA BAŞLA ÇALIŞARAK BULUYORLAR. HERŞEY GİBİ ŞİİR DE FAKİRLERİN HAKKIDIR.
ROMAN KAHRAMANLARI DA FAKİRLER ARASINDAN ÇIKACAKTIR VE EDEBİYAT, ONLARIN MESELESİNDEN BAHSEDECEKTİR.
ÜSTAT, SİZ AYNI ZAMANDA BİR EDEBİYAT DÜŞÜNÜRÜYDÜNÜZ. SİYASİ BAKIMDAN DA...
EVET, SOLCUYUM.
SOLCULUK, MEMLEKETİN TÜM İNSANLIKLA BERABER DAHA İLERİYE GİTMESİNİ İSTEMEKTİR.
FAKAT ŞİİR SÖZ KONUSU OLUNCA...
O AYRI SEVGİLİ KARDEŞİM.
İNANÇ VE İDEOLOJİLERİN TELLALLIĞINI YAPMAK SANATIN İŞİ DEĞİL.
AŞKTAN HİÇ BAHSETMEDİK?
DOĞRUSU YA, HİÇBİR ZAMAN BİR KADININ BANA AŞIK OLACAĞINI DÜŞÜNMEDİM.

BİZE İMZA VERİR MİSİNİZ ?
NEDEN OLMASIN.
GARİP
Murat Menteş
ve
Hakan Karataş'a
Selamlar
SON BİR ŞEY.
SİZE GÖRE EN ÖNEMLİ KONU NEDİR ?
DİL... DİL KONUSUNDA HER ZAMAN, HER YERDE ÖZENLİ OLMAMIZ GEREKİR. BOZUK BİR CÜMLE, ÇOK KİMSEYE GİZLİDEN ZARAR VERİR.
HA, BİR ŞEY DAHA.
ŞAİR MUZAFFER TAYYİP USLU. 24 YAŞINDA VEFAT ETTİ. ÇOK GENÇTİ. ONUN 'ŞİMDİLİK' ADLI KİTABINI OKUYUNUZ.

CHARLES BUKOWSKI

ASIL TEHLİKE AKLINI KAÇIRMAK

Aykırı bir yazarsınız. Eserlerinizde genellikle uçuk ve cesur bir yön var...
Size bir şey söyleyeyim mi Mr. Menteş... Birimizin başına gelen, çoğumuzun başına geliyor. Hayatlarımız o kadar da farklı değil... Biz farklı olduğumuzu düşünmekten hoşlansak da, benzerliklerimiz daha fazla.

Kendinizi nasıl tanımlarsınız?
Yazarlığı öğlene kadar uyuyabilmek için seçmiş bir alkoliğim ben.

Gene de büyük bir yazarsınız.
Yooo, dostum... Büyük bir yazar beşyüz yılda bir geliyor ve o ben değilim. Kesin.

Fakat epey seviliyorsunuz?
Ben bir Charles Bukowski modası olduğunun farkında değilim. Yalnız yaşayan biriyim, kalabalıktan hoşlanmam. Bu tür tuzaklara düşmeyecek kadar yaşlı, kuşkucu ve

çakalım. Umarım hiçbir zaman meşhur olmam. Meşhur olmak lanetlenmek demektir. Bende ya da yaptığım işte bir tuhaflık var demektir. Hem sonra...

Ne?

Bir insanı sevmek pekala mümkündür, eğer onu çok iyi tanımıyorsanız.

"Ayyaş, kaçık, sefil..." olduğunuzu düşünen azınlıkla aynı fikirde misiniz yani?

Kaybedenlerden biri, rezilin teki addedilmek hoşuma gitmişti aslında. Herkes normal olabilir. Normal biri olmak cesaret gerektirmiyor. Fakat... Gangster Dillinger 'cesurdu' mesela. Banka soyup paraları halka dağıtıyordu. Bana gelince... Babam gibi olmak istemiyordum. İyi görünmeye çalışmak hasta ediyordu beni.

Babanız?

Babam esaslı bir edebiyat öğretmeniydi. Yani... beni haftada üç gün kayışla döverdi. Çocuklukta çekilen acılar, seni yazar yapar.

A-ha?!

Evet... Makbul biri değilim. Kötü adamı sevdim hep, kanunsuzu, hergeleyi. Mevki sahibi, sinekkaydı traşlı, kravatlı tiplerden hoşlanmam. Ümitsiz adamları severim, dişleri kırık, kafası kırık, yolları çarpık adamları. Adi kadınlardan da hoşlanırım; çorapları kaçmış, makyajları akmış, sarhoş ve küfürbaz kadınlardan. Serserilerin yanında rahatımdır, çünkü ben de serseriyim. Kanun, kural, emir, yasak sevmem. Toplumun beni şekillendirmesinden hoşlanmam.

Gene de sigortalı bir işe girip "Sabah 9, akşam 5" çalışmayı düşündüğünüz olmadı mı?

Olmaz mı?.. Fakat iş ilanlarına bakmak gelmiyordu içimden bir türlü. Bir memurun önünde dikilip iş

istediğimi söylemek çok zor geliyordu bana. Samimiyetle söylüyorum, yaşam beni dehşete düşürüyordu. Yemek, uyumak ve çıplak dolaşmamak için insanın yapmak zorunda olduğu şeyler ürkütücüydü.

Sizi eleştirenler, kınayanlar?..
Başkalarının benim hakkımda ne düşündüğünü 'önemsemeyerek' ömrümü on yıl uzattım.

İnsanlar neden birbirlerinin derdine, sevincine bu kadar kayıtsız?
Buna dair bir şeyler karalamıştım. Aşağı yukarı şöyleydi:
Yan yana yürümeyelim diye dar yapılmıştı kaldırımlar
Ve yan yana yürümeyelim diye dar kafalıydı insanlar
Ve bu yüzden düşünmeyi bırakıp sevmeyi denedik,
Sarılırsak yanarız deyip aşkı hep uzaktan sevdik...

Vay canına... Bir dörtlük daha lütfetseniz?
Hangi çiçek, diğerini "sarı açtı" diye ayıplar?
Hangi kuş, farklı ötünce diğerine yasak koyar?
Derisinden, dilinden ötürü öldürülüyor insanlar.
Ah insanlar! Her şeyi bulup kendini bulamayanlar...

Sizce sanat nedir?
Sıradan bir şeyi şık bir biçimde yapmak, tehlikeli bir şeyi acemice yapmaktan iyidir. Tehlikeli bir şeyi şık biçimde yaptığınızda ise ona sanat denir.

Sanat ve tehlike gerçekten yakın olgular mı?
Elbette. Riske girmemek, kaybetmemek, harcanmamak sadece ölülere mahsustur... Sanat ile hayat da yakın olmalı.

Herkes yazar olabilir mi?
Hımmm... Kimse dişçi veya otomobil tamircisi olabileceğinden emin değildir ama herkes yazar olabileceğinden emindir. Herkes konuşabiliyor, sözleri kağıda geçirmeyi biliyor, demek ki herkes yazar olabilir!

Ama Allah'a şükür insanların çoğu yazar değildir. Hatta taksi şoförü bile olamazlar ve kimileri yani birçoğu, maalesef hiçbir şey değildirler.

Üslup sahibi olmak nedir?
Milyarlarca insanın arasında tek olabilmektir.

Entelektüel ile sanatçı arasında ne fark var?
Entelektüel, basit bir şeyi karmaşık söyleyebilen kişidir; sanatçı ise zor bir şeyi kolay...

Aktüel konularda...
Susuyorum. Konuşursam anlamazlar. Ben susarak anlaşılmayı tercih ediyorum.

İşe yarıyor mu?
Eh... Hayat öyle lanet bir şey ki; sustuğunda konuşmadın diye pişman eder, konuştuğunda ise susmadığın için kahreder.

Bunun nedeni ne?
Toplum, geri zekalıları hararetle savunan geri zekalılarla dolu. Dünya, geri zekalıların cenneti. Ne var ki onlarla yaşamak zorundayız.

Birarada yaşamak, medeniyetin gereği değil mi?
Nefret ettiğin insanla iyi geçinme çabasına siz medeniyet diyorsunuz, ben sahtekarlık diyorum. O yüzden pek anlaşamıyoruz.

Nefreti haklı mı buluyorsunuz yani?
Genelde hayır tabii ki. Fakat birinden nefret ediyorsan ona yalvarmazsın.

Pek nazik biri sayılmazsınız, yanılıyor muyum?
Nazik olursan çarmıha gererler adamı.

Yalnızlık sizi korkutur mu?
İnsanın kendiyle yüzleşme korkusundan başka bir şey değil, yalnız kalma korkusu.

Bu kadar mı?
Yalnız kalmaktan daha kötü şeyler de vardır. Mesela çok geç kalmak. "Çok geç"ten daha kötü bir şey yoktur hayatta.

Adalet hakkında ne söylersiniz?
İnsanlar adaletsizliği sadece kendi başlarına gelince dert ediyorlar. Haksız mıyım?

Bu durumda...
Dostun kimmiş öğrenmek istiyorsan hapse gir.

Bir dava uğruna mücadele etmeyi, fedakarlığı, canını vermeyi önemser misiniz?
Şehit olmak yeni savaşları engellemiyor. Aksine, savaşın bir parçası oluyorsun.

Kahramanlık?
Kahramanlık mı? Peh! Geri zekalının değil, düşünebilen insanların cesareti önemlidir.

Toplumdaki iyi ve zeki insanlar da pek bir şey yapmıyor?
Üşengeç olduklarından değil, sadece mutsuzlar. Ve mutsuz insanlar yorgun olur, hiçbir şey yapmak istemezler.

Bildiğim kadarıyla dindar değilsiniz. Tanrı inancı sizce...
İnsanların Tanrılara sığınmasını anlıyorum. Hayat dayanılır gibi değil zira. Ama açıkçası... zavallı, sefil budalaların Tanrı'ya yaklaşma çabalarını da cüretkar buluyorum.

İnsanları pek sevmiyorsunuz?
Ah, hayır... en büyük ön yargı, etrafımızdaki herkesi 'insan' sanmamızdır... Modern toplum kendi türlerini yaratmış durumda. Bu insanlar birbirlerinin etiyle, kanıyla besleniyorlar.

Modern hayat bir aldatmaca mı sizin gözünüzde?
Çoğu insanın ölümü bile bir aldatmacadır. Zombi gibidirler. Teslim edecek bir ruhları yoktur. Sadece mortlarlar.

O halde nasıl yaşamalı?
Nerden bileyim? Gene de sanırım... bir tek insanı mutlu etmek bile yaşamın hakkını vermeye yeter.

Nietzsche gibi siz de çelişkili konuşuyorsunuz.
Kötü ile beter arasında seçim yaparken insan bocalıyor, tutarlılığını kaybediyor.

Sert sözler söylüyor, genellemeler yapıyorsunuz. Kavgacı gibisiniz?
Öyle... Bunu anlatmak güç... İki kişi sekiz dokuz saat yumruklaştıktan sonra tuhaf bir kardeşlik bağı oluşur aralarında.

Gene de kimseye pek güvenmiyorsunuz?
O da doğru... Güvensiz kalplerimizi, karaktersiz insanlara borçluyuz.

E n'apmak lazım peki?
Sırtından vurana kızma; ona güvenip arkanı dönen sensin. Arkandan konuşana da darılma; onu insan yerine koyan yine sensin...

Hep başkalarını eleştirdiniz. Kendinizde hiç hata görmüyor musunuz?
Tabii ki hatam var. Zor yola kolay kişilerle çıkmak, en büyük hatam!

Alkole düşkünsünüz. Neden bunca içiyorsunuz?
Kötü bir şey olduğunda, unutmak için içiyordum; iyi bir şey olduğunda kutlamak için içiyordum; hiçbir şey olmazsa, bir şeyler olsun diye içiyordum.

Mutlu musunuz peki?
Eh... Dünyaya mutlu olmaya gelmediğini kabul ettiğinde, hafiften mutlu olmaya başlıyorsun.

Kimileri küçük şeylerden bile mutlu olabiliyor. Siz neden...
Ben de küçük şeylerden mutlu olabilirim ama bu kadar pisliğin içinden o küçük şeyleri bulup çıkarmaya üşeniyorum.

Böylece otomatikman mutsuz mu oluyorsunuz?
Yo, onun da icapları var... Yeterince dürüstsen, fazlasıyla âşık ve gerçekten seviyorsan, hazırsın demektir. Artık mutsuz olabilirsin.

İnsan böylece dibe vuruyor, ha?
O da ha deyince olmaz. Dibe vurduğunu sanıp, bir dip daha olduğunu keşfedebiliyor insan.

Acıdan kaçış yok mu?
Bi dakka... Acı olmasa yazar ne yapar? Daktilo kadar elzemdir yazar için acı.

Politika?..
Berbat bir şey... Demokraside önce oy kullanıp sonra emir alırsın, diktatörlükte seçimle filan zaman kaybedilmez. Peh!

Demokrasiyi küçümsüyor musunuz Bay Bukowski?
Yooo? Egemenlik gerçekten milletin olduğunda hükümetlere gerek kalmayacak.

Kadınlar ve erkekler arasında ne fark var sizce?
Erkek neler olup bittiğini anlamaya çalışmak ve başarısız olmak için yaratılmış, kadın geri kalan işler için.

Aşka inanıyor musunuz?
Aşk, gerçekliğin ilk ışıklarıyla dağılacak bir sistir.

İyi bir ilişki kurmak imkansız mı yani?
Hayatta kimseyi değiştiremezsin ve kimse için değişmemelisin. Yorma kendini. Bırak, hayatına eşlik etmek isteyen kişi seninle gelsin.

Bu biraz klişe olmadı mı?
Öyle bile olsa, gerçek bu. Size zamanını ayırmayan birine, asla kendinizi harcatmayın.

Sevgiliden vazgeçmek kolay mı dersiniz?
Kim bilir?.. Kaybettim sandıkların, kurtulduklarındır belki de.

Erkek erkeğe konuşuyoruz madem... Sizce de harikulade kadınlar yok mu etrafta?
Hıh!.. Harikulade düşünceler ve harikulade kadınlar kalıcı değildirler. Bak ahbap...

Evet?
Manevi yükün altından kalkabiliyorsan, ne âlâ; o zaman güzeldir aşk. Onun haricinde, aşk dediğin, sırtında dolu bir çöp konteynırıyla, coşkun akan bir sidik nehrini aşmaya çalışmak gibi.

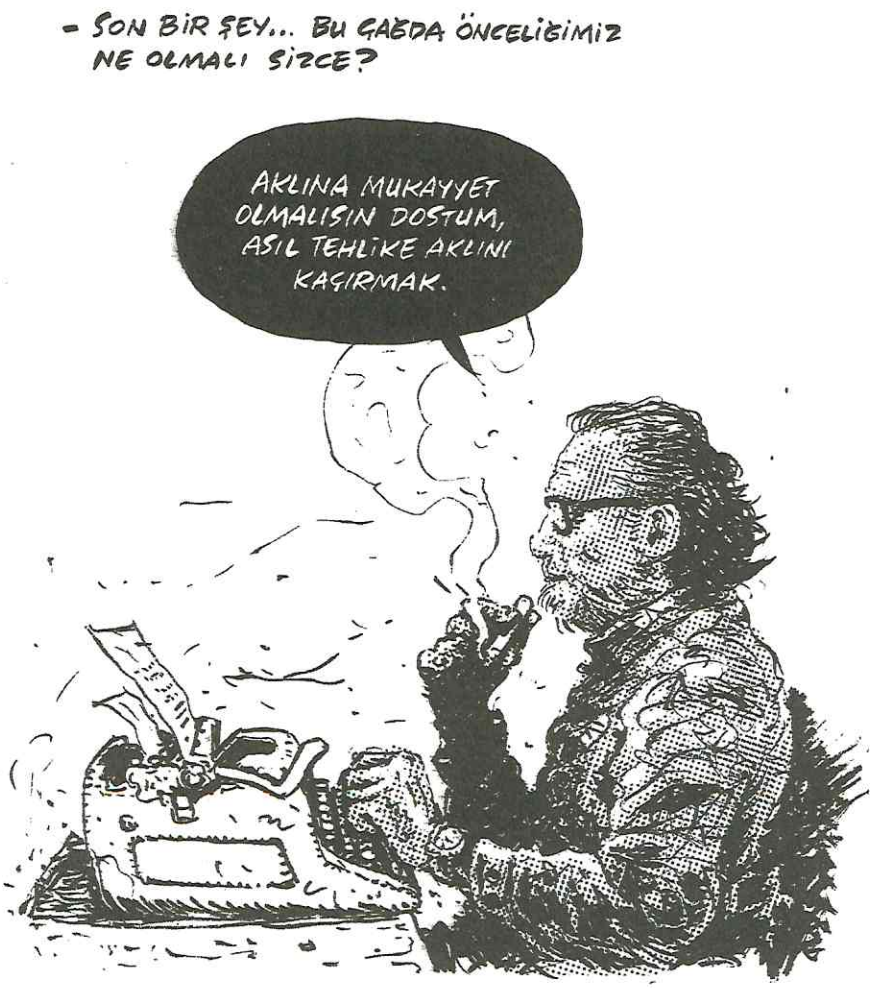
Madem öyle... biraz da ölümden bahsedelim.
Ölümü konuşmak paradan konuşmak gibidir, ne miktarını biliriz ne de değerini.

Fakat?..
Çoğu insan ölüme hazır değildir. Ne kendi ölümüne ne de başkalarınınkine. Şoka girerler, ödleri patlar,

beklenmedik bir sürprizdir ölüm onlar için. Saçma!.. Ben ölümü sol cebimde taşırdım. Bazen cebimden çıkarıp onunla konuşurdum: "Selam yavrum, nasılsın? Ne zaman geleceksin beni almaya? Hazırım" derdim. 9 Mart 1994'te geldiğinde hazırdım.

Ölüm sizi üzmüyor yani?

Damlayan musluklar bile ölümden daha hüzün verici.

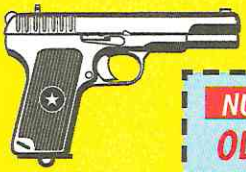

1. CİLDİN SONU...

APRİL YAYINCILIK İFTİHARLA TAKDİM EDER!

DUBLÖRÜN DİLEMMASI

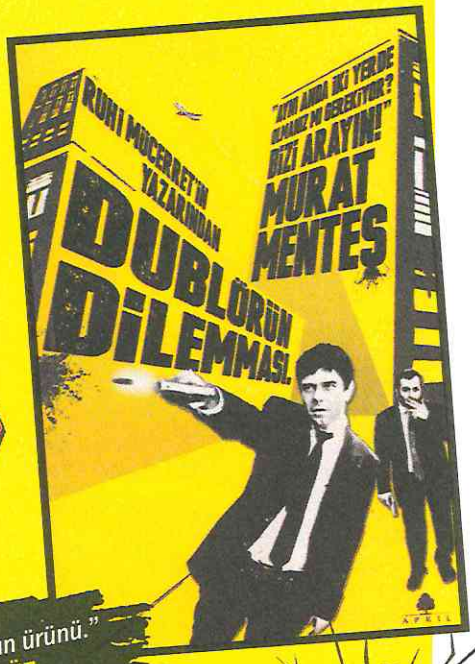
NUH TUFAN İLE İBRAHİM KURBAN'IN
OLAĞANÜSTÜ SERÜVENLERİ

MÜTHİŞ
KÜLT ROMAN
UNUTULMAZ

HIZLI, KOMİK, HEYECANLI!

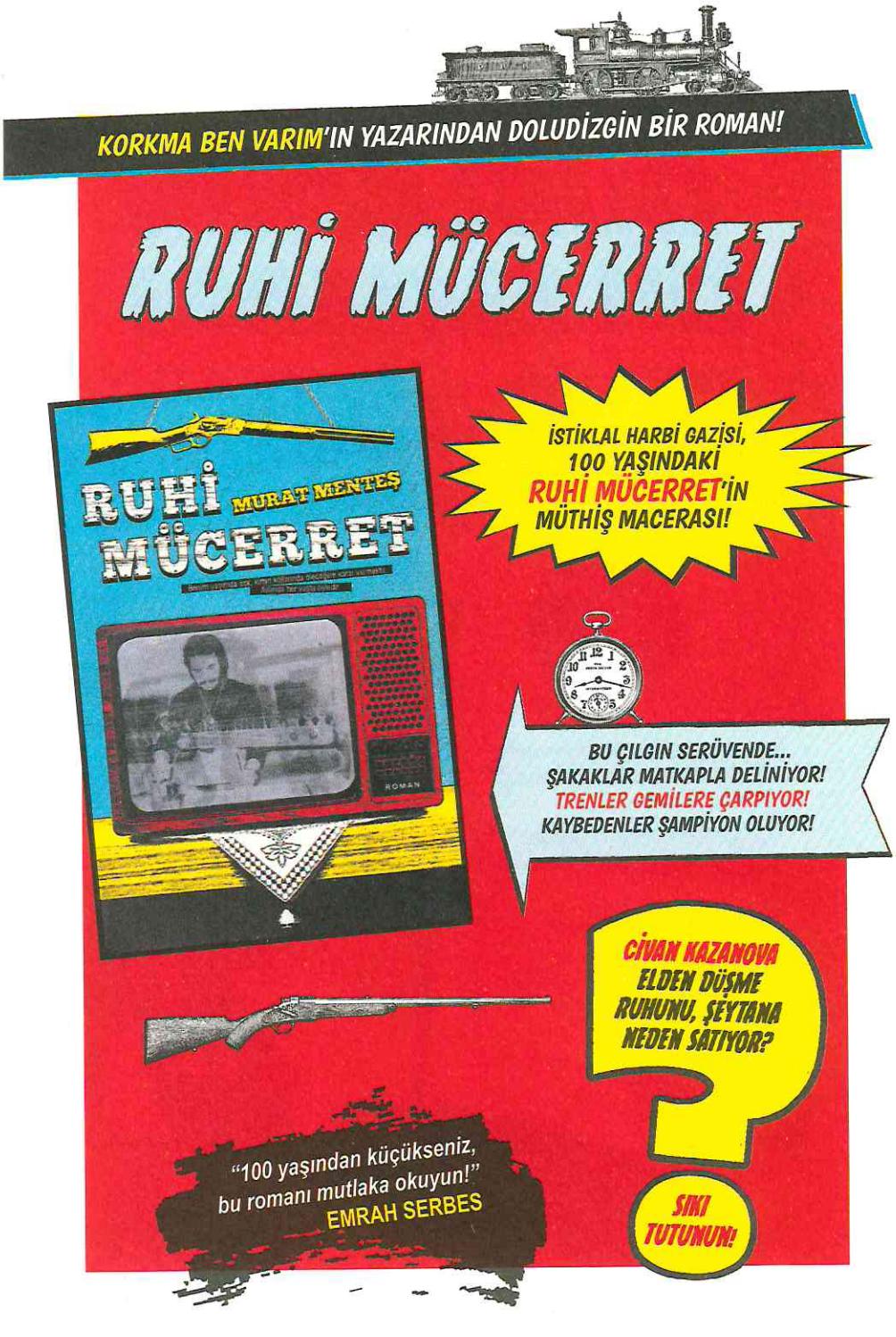
TAM BİR EDEBÎ CEPHANELİK!

ROMANCILIKTA SİYAH KUŞAK SAHİBİ BİR YAZAR!

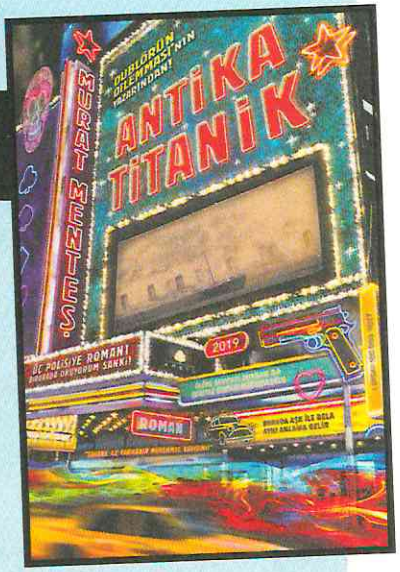
"Hiperaktif bir zekanın ürünü."
ALPER CANIGÜZ

KORKMA BEN VARIM'IN YAZARINDAN DOLUDİZGİN BİR ROMAN!
RUHİ MÜCERRET
RUHİ MÜCERRET
MURAT MENTEŞ
İSTİKLAL HARBİ GAZİSİ, 100 YAŞINDAKİ RUHİ MÜCERRET'İN MÜTHİŞ MACERASI!
BU ÇILGIN SERÜVENDE... ŞAKAKLAR MATKAPLA DELİNİYOR! TRENLER GEMİLERE ÇARPIYOR! KAYBEDENLER ŞAMPİYON OLUYOR!
CİVAN KAZANOVA ELDEN DÜŞME RUHUNU, ŞEYTANA NEDEN SATIYOR?
SIKI TUTUNUN!
"100 yaşından küçükseniz, bu romanı mutlaka okuyun!" EMRAH SERBES

TİTANİK'İN DÖRT BACASINDAN DA KAN PÜSKÜRÜYOR!

RUHİ MÜCERRET'İN YAZARINDAN MERMİ GİBİ BİR ROMAN!

ANTİKA TİTANİK

PARMAĞINI TETİKTEN ÇEK.
NAMLUYU AĞZINDAN ÇIKAR.
AZRAİL'İN İŞİNİ, AZRAİL'E BIRAK.
DERİN BİR NEFES AL.
GÖZLERİME BAK.
KULAKLARINI DÖRT AÇ.
VE BENİ İYİ DİNLE.
TİTANİK'TESİN.
YIL, 2019...
DÜNYANIN EN LÜKS FELAKETİNDE BAŞROLDESİN!

"Tam isabet!"
KAAN ÇAYDAMLI

DERBEDER PROFESÖR **REFİK RİSK**'İN BAŞINDAN GEÇEN DEHŞETENGİZ HADİSELER!

TEŞEKKÜR

Derde Deva Randevu'nun yazılmasında, çizilmesinde, yayınlanmasında vazgeçilmez değerde katkılarda bulunan yayın yönetmeni **Egemen İpek**'e...

Kitabı hazırlarken bize mitoloji prensesleri gibi kılavuzluk eden editör **Nazlı Berivan Ak**'a...
Her zaman her konuda çözümler sunan diğer editör **Nimet Kirşan**'a...
"*Derde Deva Randevu*, derdimi unutturdu" diyen yayınevi direktörü **Erdem İpek**'e,
"Melek Yüz" **Eralp Güven**'e...

Kitap fikri netleşmeden çok önce, metinlerden bir kısmının ilk hallerini neşreden **OT** ve **Karakarga** dergilerine...

Usta mizahçı **Met-Üst**'e,
değerli çizer **M.K. Perker**'e,
kıymetli çizer **Aptülika**'ya,
kedi bakışlı çizer **Rewhat**'a,
şair-yayıncı **Dündar Hızal**'a,
"Melodi Lordu" **VeYasin**'e,
papağan dostlarımız **Django** ve **Mango**'ya,
papağan terbiyecisi **Tufan Aydın**'a,
fahrî üyesi olduğumuz **Kaybedenler Kulübü**'ne
ve adını unuttuğumuz için bize şu anda sitem eden tüm arkadaşlarımıza sonsuz teşekkürler...

Murat & Hakan